

DORINIO UGDYMO (TIKYBA) BENDROJI PROGRAMA

Parengė Dr.s.Danguolė Gervytė, Danutė Kratukienė, Vilma Balandienė, Raimonda Kuklienė, s.Inga Ruokaitė (Romos katalikų tikyba), Doc. dr. Sergejus Neifachas(Ortodoksų (stačiatikių) tikyba), kun.Karolis Skausmenis (Evangelikų liuteronų tikyba), Rasa Mardosaitė (Evangelikų reformatų tikyba), Dr. Karina Firkavičiūtė (Karaimų tikyba), Dr. Ruth Rechės (Judėjų tikyba)

Turinys

1. Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos	3
2. Dorinio ugdymo paskirtis	3
3. Dorinio ugdymo struktūra	3
4. Dorinio ugdymo pasiekimų sritys	4
TIKYBA	5
Romos katalikų tikyba	5
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	5
Evangelikų liuteronų tikyba	5
Evangelikų reformatų tikyba	5
Karaimų tikyba	5
Judėjų tikyba	5
Islamo sunitų tikyba	5
ROMOS KATALIKŲ TIKYBA	5
1.	5
2. Tikslai ir uždaviniai	5
2.1. Tikslai	5
2.2 Uždaviniai	6
2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai	6
2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	6
3. Kompetencijų ugdymas dalyku	6
5. Pasiekimų raida	9
6. Mokymosi turinys	15
6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei	15
6.1.1. 1 klasė	15
6.1.2. 2 klasė	16
6.1.3. 3 klasė	18
6.1.4. 4 klasė	18
6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės	18

6.2.1. 5 klasė	18
6.2.2. 6 klasė	18
6.2.3. 7 klasė	18
6.2.4. 8 klasė	18
6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	18
6.3.1. 9 klasė	18
6.3.2 10 klasė	18
8. Pasiekimų vertinimas	18
9. Pasiekimų lygių požymiai	18
KARAIMŲ TIKYBA	32
1. Paskirtis	32
2. Tikslai ir uždaviniai	32
2.1.Tikslas	32
2.2.Uždaviniai	33
2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai	33
2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai.	33
3. Kompetencijų ugdymas dalyku	33
4. Pasiekimų sritys	34
5. Pasiekimų raida	36
6. Mokymosi turinys	40
6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei	40
6.1.1. 1 klasė	40
6.1.2. 2 klasė	40
6.1.3. 3 klasė	41
6.1.4. 4 klasė	41
6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės	42
6.2.1. 5 klasė	42
6.2.2. 6 klasė	43
6.2.3. 7 klasė	43
6.2.4. 8 klasė	44
6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	44
6.3.1. 9 klasė	44
6.3.2 10 klasė	45

8. Pasiekimų vertinimas	45
9. Pasiekimų lygių požymiai	45
JUDĖJŲ TIKYBA	46
1. Paskirtis	46
2. Tikslai ir uždaviniai	46
2.1. Tikslas	46
2.2. Uždaviniai	46
2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai	46
2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	46

1. Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos

Dorinis ugdymas užtikrinti sklandų dorinį ugdymą, skatinant vaiko moralinį vystymąsį link save tobulinančios ir bendradarbiaujančios asmenybės brandos

Dorinis ugdymas pasitelkdamas teologinę ir filosofinę išmintį lavina ir tobulina moralinį mąstymą; ugdo gebėjimą etines bei religines įžvalgas bei žinias konstruktyviai taikyti praktikoje

2. Dorinio ugdymo paskirtis

Etikos ir tikybos pamokas į darnią dorinio ugdymo visumą sieja dėmesys dvasiniam mokinio tapsmui, asmens orumui, bendrosioms žmogaus vertybėms bei bendras tikslas – padėti mokiniams:

- pažinti savo asmens galias ir supantį pasaulį, formuoti etiniais ir religiniais principais bei moraliniu mąstymu grįstą pasaulėžiūrą,
- ugdytis atsakingą santykį su savimi, kitais žmonėmis, visuomene ir pasauliu, gebėjimą empatiškai suprasti ir užjausti ne tik šalia esančius, bet ir patirtimi nutolusius asmenis, gebėjimą nesitaikstyti su prievartą, neteisingumą, patyčiomis, padėti kitam ištikus nelaimei,
- ugdytis darnų ekologinį sąmoningumą, tai yra kasdieninę atsakomybę už gamtą, gyvūnus ir planetos išsaugojimą .

Etikos ir tikybos pamokas skiria tai, kad etikos pamokos yra nekonfesinės, jos grindžiamos humanistiniu požiūriu ir bendrosiomis žmogaus vertybėmis. Per etikos pamokas atskleidžiama kultūrų ir religijų įvairovė, pasaulėžiūrinio apsisprendimo galimybės. Per tikybos pamokas dorinis ugdymas vyksta pabrėžiant religinę konkrečios konfesijos patirtį. Tikėjimo bendruomenės kontekste ugdymas grindžiamas asmens santykiu su Dievu ir Šventojo Rašto išmintimi, kurio požiūriu aptiriamos moralės normos ir žmonių santykiai.

3. Dorinio ugdymo struktūra

Dalykas	Mokymosi metai									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Etika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Romos katalikų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Evangelikų liuteronų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Evangelikų reformatų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Karaimų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Judėjų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Islamo sunitų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4. Dorinio ugdymo pasiekimų sritys

Dalykai	Pasiekimų sritys				
	A	B	C	D	E
Etika	Saviugda ir savisauga. Aš-asmuo	Dialoginis bendravimas: Aš-tu	Socialiniai santykiai. Aš-Mes	Santykis su pasauliu. Aš-tai	
Katalikų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Ortodoksų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Moralė/etika arba žmogus ir pasaulis
Evangelikų liuteronų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis

Evangelikų reformatų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Biblinis dvasingumas ir visuomenė	Žmogus ir pasaulis
Karaimų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija		Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Judėjų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida	Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi	Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas	Santykis su visuomene	Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija
Musulmonų sunitų tikyba	Šventraščio pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir malda	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis

TIKYBA

Romos katalikų tikyba

Ortodoksu (stačiatikių) tikyba

Evangelikų liuteronų tikyba

Evangelikų reformatų tikyba

Karaimų tikyba

Judėjų tikyba

Islamo sunitų tikyba

ROMOS KATALIKŲ TIKYBA

1. Paskirtis

Katalikų tikybos mokomasis dalykas supažindina mokinius su Šventuoju Raštu, Katalikų Bažnyčios mokymu, atveria asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdo pasitikėjimą Dievu ir gerbia asmens religinį apsisprendimą.

Tikybos mokymas yra kristocentriškas, nukreiptas į asmenį, sukurtą pagal Dievo paveikslą ir Kristaus asmens įgalintą. Mokiniai bendraudami ir bendradarbiaudami, pažindami savo asmens galias ir supantį pasaulį, formuojasi pasaulėžiūrą, gebėjimą veikti ir sąveikauti su kitais ir pasaulyje remdamiesi krikščioniškais principais.

Mokiniai skatinami kelti tikėjimo, asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvoje, ieškoti Dievo ir žmogaus bendrystės raiškos visuomenėje.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslai

- mokyti(-s) tikėjimo tiesų, gilinti(-s) jų supratimą, ugdyti(-s) tikėjimą, remiantis Šventuoju Raštu ir Katalikų Bažnyčios mokymu;
- ugdyti(-s) vidujiškumą, gebėjimą bendrauti su Dievu ir žmogumi bei siekti dvasinės asmenybės ūgties;
- ugdyti(-s) bendruomeniškumą, moralines nuostatas ir gebėjimą interpretuoti bei spręsti gyvenimo klausimus tikėjimo perspektyvoje.

2.2 Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekama, kad per katalikų tikybos pamokas mokiniai:

- apibūdintų Biblijos išskirtinumą, skaitytų, klausytųsi ir išgirstų Dievo Žodį, žinotų pagrindines biblines istorijas;
- žintų pagrindines tikėjimo tiesas ir per jas identifikuotų katalikišką tapatumą;
- apibūdintų Katalikų Bažnyčią kaip bendruomenę švenčiančią tikėjimą;
- atpažintų savo vidujiškumą ir kurtų asmeninį santykį su Dievu;
- įvertintų nuostatas ir poelgius ir juos komentuočiau evangelinių vertybių perspektyvoje.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekama, kad per katalikų tikybos pamokas mokiniai:

- suvoktų Bibliją kaip tikėjimo šaltinį, atpažintų pagrindines biblines istorijas, vardus, simbolius, reiškinius mene ir literatūroje;
- nagrinėtų Apaštalų tikėjimo išpažinimą, apibrėžtų ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo sąvokas;
- apibūdintų Katalikų Bažnyčios liturgiją, ją vertintų, gerbtų ir gebėtų joje dalyvauti;
- paaiškintų, koks yra krikščionio pašaukimas, atpažintų skirtingas pašaukimo formas, įvertintų tikėjimo pavyzdžius ir dvasinių pratybų svarbą ir taikytų gyvenime;
- suvoktų asmens vertę, kritiškai vertintų ir analizuotų aktualius visuomenės klausimus, taikytų socialinio Bažnyčios mokymo principus siekiant bendrojo gėrio.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
4.1. Pažinimo kompetencija	Katalikų tikybos žinios grindžiamo teologine metodologine prieiga. Gamtos mokslų formuojamas pasaulėvaizdis yra papildomas filosofiniu-teologiniu pažinimu, dalykui būdingomis žiniomis ir iš to kylančiais gebėjimais, pamokose įsisavinama žmonijos kultūrinė patirtis. Mokiniai, kvestionuodami, vertindami ir pagrįsdami idėjas, mokosi kritinio mąstymo. Mokiniai skatinami reflektuoti savo mokymąsi, kelti naujus klausimus ir konstruoti filosofinį-teologinį pažinimą.
4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus ir įsivertinti savo bei visuomenės poelgių pasekmes; ugdomas socialinis atsakingumas. Per savęs gilesnį pažinimą ugdoma savimonė, skatinama savitvarda ir atsakingas rūpinimasis sveikata. Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose mokiniai ugdomi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.
4.3. Kūrybiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose mokiniai tyrinėja krikščionišką kultūros paveldą, identifikuoja kūrybines galimybes. Generuoja idėjas ir problemų sprendimus etikos, moralės, liturgijos ir kt. pažinimo srityse. Kuria ar interpretuoja krikščionišką kultūrinį paveldą. Apmąsto savo ir kitų kūrybinius procesus ir rezultatus.
4.4. Pilietiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis yra stiprinamas pilietinis tapatumas, skatinama socialinė atsakomybė ir aktyvumas. Nagrinėjamos pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms problemos ir ugdomas pilietinis angažuotumas, atsakingumas už bendruomenę. Dalyvavimas tikėjimo bendruomenėje yra siejamas su socialiniu aktyvumu ir bendruomeniškumu.
4.5. Kultūrinė kompetencija	Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas krikščioniška kultūros tradicija Lietuvoje, Europoje ir pasaulyje. Ugdomas estetiškas pažinimas ir skonis krikščioniškame mene ir muzikoje, skatinamas aktyvumas kuriant meninę raišką. Mokiniai susipažindami su kitomis religijomis ugdomi toleranciją, tarpkultūrinį dialogą ir supratimą.
4.6. Komunikavimo kompetencija	Dorinio ugdymo (katalikų tikybos) pamokose mokinys supranta įvairiomis formomis perteikiamą religinę ir etinę (moralinę) žinią, ją kritiškai vertina, interpretuoja ir pats perduoda tinkamai argumentuodamas bei paaiškindamas. Pamokose naudojamos kalbinė ir vizualinės raiškos priemonės. Pamokose mokiniams sudaromos sąlygos kurti, interpretuoti ir perduoti teologines-filosofines žinias, rasti informaciją įvairiuose informaciniuose šaltiniuose, ją patikrinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto pažinimas	<ul style="list-style-type: none">– (A1.) Tyrinėja Biblijos kanono atsiradimą– (A2.) Skaito ir interpretuoja Šventąjį Raštą– (A3.) Nagrinėja Biblijos pasakojimą
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	<ul style="list-style-type: none">– (B1.) Išplėtoja Jėzaus kaip Atpirkėjo misijos sampratą– (B2.) Paaiškina trejbinio Dievo slėpinį– (B3.) Apibūdina žmogų, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo– (B4.) Apibūdina skirtingas religijas ir jas gerbia
4.3 (C) Bažnyčia ir liturgija	<ul style="list-style-type: none">– (C1.) Apibrėžia Bažnyčią kaip Dievo tautą– (C2.) Analizuoja liturgiją, geba joje dalyvauti– (C3.) Įvardija ir apibūdina sakramentus, kaip Dievo malonės ženklus
4.4 (D) Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	<ul style="list-style-type: none">– (D1.) Analizuoja žmogaus santykio su Dievu dinamiką– (D2.) Aptaria gyvenimo Kristuje būdus ir geba juos pasirinkti– (D3.) Pagrindžia krikščionio pašaukimą šventumui
4.5. (E) Moralė/etika arba žmogus ir pasaulis	<ul style="list-style-type: none">– (E1.) Apibrėžia žmogaus gyvybės vertę ir neliečiamumą– (E2.) Pagrindžia kūno šventumo sampratą (kūno teologija)– (E3.) Priima sprendimus atsižvelgdamas į kūrinijos integralumą ir ekologinę etiką– (E4.) Analizuoja ir paaiškina socialinį Bažnyčios mokymą

5. Pasiekimų raida

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
A. Šventojo Rašto pažinimas				
A.1. Tyrinėja Biblijos kanono atsiradimą				
A1. Įvardija dvi Šventojo Rašto dalis. Supranta Biblijos išskirtinumą, moka klausytis ir išgirsti Dievo žodį.	A1. Paaiškina Biblijos atsiradimo istoriją: nuo pasakojimo iki rašytinio teksto.	A1. Susipažįsta su ST ir NT struktūra, kanonu, žanrais, skiria ST ir NT pagrindinius pasakojimus bei jų žanrus.	A1. Įvardija Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaiškina istorinį kontekstą. Apibūdina, kaip Biblijoje Dievo žodis užrašomas to laikmečio žmonių kalba. Apibūdina Senojo ir Naujojo Testamento reikšmingumą.	A1. Paaiškina sąsajas tarp Senojo ir Naujojo Testamento. Nusako Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.
A2. Skaito ir interpretuoja Šventąjį Raštą				
A2. Skaito nurodytą biblinį tekstą ir jį atpasakoja.	A2. Suranda biblinį tekstą pagal nuorodą. Perskaitytą pasakojimą lygina su gyvenimu.	A2. Paaiškina biblinį tekstą kaip kultūrinį paveldą. Skaitydamas biblinį tekstą randa aktualius pavyzdžius asmeninėje patirtyje.	A2. Skaitydamas biblinius tekstus juos sieja su istoriniu teksto kontekstu. Analizuoja biblinius tekstus ir atpažįsta jų aktualumą, sieja su asmenine patirtimi.	A2. Analizuoja biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste, juos interpretuoja. Literatūros tekstuose atpažįsta biblinius motyvus. Palygina biblinės kultūros skirtumus gretinant su savąja.
A3. Nagrinėja Biblijos pasakojimą				

A3. Žino ir papasakoja kelias biblines istorijas. Atpažįsta pagrindinius Išganymo istorijos įvykius.	A3. Žino ir papasakoja, pavaizduoja raktines biblines istorijas ir paaiškina jų prasmę. Pavaizduoja, savaip išreiškia biblijos istorijų siužetus.	A3. Skiria Senojo ir Naujojo Testamento istorijas. Lygina evangelinius tekstus, žino Jėzaus mokymo turinį. Pristato Dievo, veikiančio istorijoje, sampratą.	A3. Lygina Biblijos pasakojimus ir paaiškina sąsajas. Pagrindinius Biblijos pasakojimo epizodus perteikia įvairiais būdais. Žino biblinius simbolius, vardus, įvykius.	A3. Interpretuoja ir sieja pagrindines biblines istorijas mene ar literatūroje, atpažįsta biblinį pasakojimą ir jį atkuria. Orientuojasi biblinėje kultūroje, atpažįsta aplinkoje ir mene biblinius simbolius, vardus, reiškinius.
B. Tikėjimo turinio pažinimas				
B1. Išplėtoja Jėzaus kaip Atpirkėjo misijos sampratą				
1-2	3-4	5-6	7-8	9-10
B1. Papasakoja Jėzaus gimimo ir Prisikėlimo istorijas. Pristato svarbiausius Jėzaus gyvenimo įvykius.	B1. Įvardija Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes.	B1. Papasakoja Jėzaus gyvenimo istoriją ir supranta jo misiją.	B1. Atpažįsta Jėzaus gimimo, mirties ir Prisikėlimo slėpinio požymius. Įžvelgia ir supranta savo gyvenimo ir Išganymo istorijos sąsajas.	B1. Sieja Iškūnijimo ir Išganymo slėpinį su Biblija. Kitiškai vertina informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.
B2. Paaiškina trejbinio Dievo slėpinį				
B2. Žino, apibūdina kas yra Dievas Kūrėjas. Skiria Dievo ir žmogaus kūrinčius.	B2. Kelia klausimus apie pasaulio atsiradimo biblinį ir mokslinį aiškinimą. Paaiškina Dievo Tėvo sampratą.	B2. Paaiškina Dievo apsireiškimą ir veikimą per Trejybę. Sugretina/ įvardina, kaip veikia švč. Trejybės asmenys.	B2. Išplėtoja Švenčiausios Trejybės sampratą. Paaiškina šv. Dvasios vaidmenį ir veikimą asmens gyvenime. Pritaiko Švč. Trejybės santykių principus savo santykiuose su Dievu, kitais, bendruomene.	B2. Paaiškina ir pagrindžia Švenčiausios Trejybės asmenų skirtingumą ir vaidmenis. Atpažįsta ir klaidingus Dievo įvaizdžius. Paaiškina klaidingų Dievo įvaizdžių atsiradimo priežastis ir pasekmes.
B3. Apibūdina žmogų, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su juo				

B3. Žino ir supranta, kad pasaulis pažįstamas ne tik penkiaais pojūčiais, bet ir tikėjimu. Suvokia ir pripažįsta savo unikalumą.	B3. Tyrinėja, kodėl žmonės tiki į Dievą. Nurodo ir kritiškai vertina netikėjimo priežastis.	B3. Paaiškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus. Nurodo tikėjimo reikšmę žmogaus gyvenime.	B3. Atpažįsta Dievo veikimą istoriniuose įvykiuose ir asmens gyvenime.	B3. Vertina tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių.
B4. Apibūdina skirtingas religijas ir jas gerbia				
B4. Atpažįsta žmonių skirtingumus ir juos gerbia.	B4. Atpažįsta ir įvardija tikėjimo skirtumus ir juos gerbia, žino religinius simbolius. Identifikuoja savo religiją kitų religijų kontekste.	B4. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja. Atpažįsta kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.	B4. Atpažįsta ir apibūdina savo krikščioniškąjį tapatumą. Lygina krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su katalikų tikėjimu.	B4. Apibrėžia ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo sąvokas. Orientuojasi tarpreliginio dialogo ir ekumenizmo raidoje.
C. Bažnyčia ir liturgija				
C1. Apibrėžia Bažnyčią kaip Dievo tautą				
C1. Skiria, kad bažnyčia yra bendruomenė ir pastatas. Supranta bendruomenės svarbą.	C1. Paaiškina Bažnyčios, kaip tikėjimą išpažįstančios ir švenčiančios bendruomenės sampratą.	C1. Pristato Bažnyčios, kaip keliaujančios Dievo tautos atsiradimo istoriją. Bendradarbiauja ir įgyvendina įvairias veiklas bažnyčios bendruomenėje.	C1. Žino ir paaiškina Bažnyčios misiją ir vaidmenį visuomenėje. Per katalikiškų organizacijų ir jų veiklos pažinimą išvelgia galimybes dalyvauti Bažnyčios gyvenime.	C1. Interpretuoja Bažnyčios istorijos įvykius. Komentuoja, kad Bažnyčios istorija ir tradicijų skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.
C2. Analizuoja liturgiją, geba joje dalyvauti				
C2. Skiria bažnyčios aplinką nuo kitų. Padedamas suaugusiųjų tinkamai elgiasi bažnyčioje.	C2. Žino pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus, geba juos atlikti.	C2. Supranta ir paaiškina liturginių metų ciklą. Paaiškina atskirų liturginių laikotarpių praktiką ir jos prasmę.	C2. Atpažįsta ir interpretuoja liturgijos kalbą: spalvas, simbolius, meninę raišką.	C2. Analizuoja ir pagarbiai vertina liturgiją ir kūrybiškai įsitraukia į jos vyksmą.

			Įvardija šventes, paaiškina pagrindinių švenčių esmę ir šventimo priežastį.	
C3 Įvardija ir apibūdina sakramentus, kaip Dievo malonės ženklus				
C3. Žino savo vardo reikšmę ir papasakoja, kaip tampama krikščioniu. Pristato savo krikšto vardo šventąjį globėją.	C3. Susieja sakramentus su Jėzaus dovanojamomis malonėmis ir jo gyvenimo įvykiais. Žino sakramentus, kaip Dievo malonės raiškos formas.	C3. Žino sakramentų prasmes ir pagrindinius simbolius. Pristato pasitelkęs įvairias raiškos priemones ir formas.	C3. Atskleidžia Bažnyčios kaip sakramentų teikėjos misiją. Suvokia, kad visuose sakramentuose sutinkamas pats Kristus.	C3. Apibrėžia sakramentinio gyvenimo požymius ir gaunamas malones. Paaiškina sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas				
D1 Analizuoja žmogaus santykio su Dievu dinamiką				
D1. Savais ir išmoktais žodžiais suformuluoja prašymo, dėkojimo, atsiprašymo užtarimo maldas.	D1. Apibūdina maldos paskirtį, formas ir būdus, nusako pagrindines laikysenas.	D1. Paaiškina maldos reikšmę asmens ir bendruomenės gyvenime. Suranda maldos pavyzdžių Šv. Rašte.	D1. Įvertina maldos svarbą Išganymo istorijoje, analizuoja maldos pavyzdžius Biblijoje ir Bažnyčios Tradicijoje.	D1. Analizuoja Dievo veikimo ir globos ženklus, apmąsto asmeninės ir bendruomeninės maldos svarbą.
D2 Aptaria gyvenimo Kristuje būdus ir geba juos pasirinkti				
D2. Paaiškina tylos poreikį bei svarbą. Susikuria tylos sąlygas.	D2. Atpažįsta dvasinio gyvenimo trukdžius: Paaiškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.	D2. Įvertina Dekalogo, Kalno pamokslo aktualumą. Nusako tikėjimo ir darbų vienovės svarbą.	D2. Analizuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus: sakramentinį gyvenimą,	D2. Išplėtoja atsivertimo tipologijos sampratą. Apibrėžia ir įvertina dvasinio

			malda, gailingumo darbus.	gyvenimo svarbą asmens tobulėjimui.
D3 Pagrindžia krikščionio pašaukimą šventumui				
D3. Papasakoja kelių šventųjų gyvenimus ir paaiškina, kodėl jie vadinami Dievo draugais.	D3. Žino gerus darbus kūnui ir sielai ir juos paaiškina. Paaiškina ypatingą Švč. Mergelės Marijos vaidmenį Išganymo istorijoje.	D3. Pateikia herojiškų tikėjimo pavyzdžių ir paaiškina jų reikšmę. Analizuoja, kaip sudėtingose situacijose tikėjimas į Dievą padeda rasti sprendimus.	D3. Pristato šventųjų ar tikėjimo herojų pavyzdžius. Atpažįsta šventuosiuose Jėzaus paveikslą ir gali tai interpretuoti.	D3. Paaiškina, koks yra krikščionio pašaukimas ir palygina skirtingas pašaukimų formas. Ieško galimybių atsiliiepti į savo pašaukimą renkantis profesiją ir gyvenimo būdą. Suvokia Bažnyčios misijos universalumą pasaulyje.
E. Moralė/etika: žmogus ir pasaulis				
E1 Apibrėžia žmogaus gyvybės vertę ir neliečiamumą				
E1. Žino, kad gyvybė yra šventa ir neliečiama Dievo dovana.	E1. Atpažįsta Dievo rūpestį žmogumi bibliniuose tekstuose ir gyvenimiškose situacijose.	E1. Pateikia pavyzdžius, kur pažeidžiamas gyvybės neliečiamumas.	E1. Kuria strategijas, kaip išsaugoti gyvybės neliečiamumą. Rodo pagarbą asmenims iš skirtingų socialinių ir kultūrinių grupių.	E1. Apibrėžia pagrindinius bioetikos principus. Analizuoja ir apibendrina moralines dilemas.
E2. Pagrindžia kūno šventumo sampratą (kūno teologija)				
E2. Apibūdina žmogaus, kaip Dievo kūrinio, savybes ir kuo jis skiriasi nuo kitų kūrinių.	E2. Paaiškina, kodėl penki kūno pojūčiai yra Dievo dovana.	E2. Vertina sveikatą kaip vieną iš esminių vertybių, lemiančių asmens aktyvumą dalyvaujant Dievo plane.	E2. Įvardija sprendimų priėmimo ir elgesio su savo kūnu pasekmes.	E2. Generuoja įvairias, krikščionišku mokymu grįstas, idėjas savitvartos ir valios ugdymo srityje.
E.3. Priima sprendimus atsivėlgdamas į kūrinijos integralumą ir ekologinę etiką				

E3. Apibūdina kūriniją kaip Dievo dovaną, kodėl svarbu ją saugoti.	E3. Nusako krikščionišką požiūrį į save, aplinką, gamtą, įvardija žmogaus poveikį gamtai.	E3. Supranta krikščionišką atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo.	E3. Remiantis įvairiais šaltiniais, tikėjimo ir gyvenimo pavyzdžiais, sukuria veiksmų planą, sprendžiant integralios ekologijos problemas.	E3. Apibūdina globalizacijos ir vartotojiškumo sampratą, iš to kylančias problemas, ieško sprendimo būdų. Renkasi nevirtotojišką požiūrį. Žino ir vadovaujasi tvarumo principais. Gerbia skirtingų socialinių ir kultūrinių grupių asmenis.
E4. Analizuoja ir paaiškina socialinį Bažnyčios mokymą				
E4. Aptaria pagalbos būdus artimiausioje aplinkoje.	E4. Pripažįsta kiekvieno žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko.	E4. Pateikia gailėstingumo pavyzdžių iš Šventojo Rašto, šventųjų, savo gyvenimo. Dalyvauja socialinėje - pilietinėje veikloje.	E4. Susipažįsta su pagrindiniais socialinio Bažnyčios mokymo principais ir gali juo pagrįsti. Spręsdamas socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.	E4. Paaiškina pagrindinius Bažnyčios socialinio mokymo principus, remiantis jais priima sprendimus kaip pagerinti bendruomenės gyvenimą. Dalyvauja savanoriškoje labdaringoje veikloje ir skatina kitus dalyvauti.

6. Mokymosi turinys

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1 klasė

A1 Šventasis Raštas ypatinga knyga

Kuo skiriasi Biblija nuo kitų knygų? (Išoriniai požymiai, turinio svarba, pagarbus elgesys)

A2 Pasaulio sukūrimo istorija

Kaip viskas atsirado? (Pasakojimo skaitymas ir suvokimas, Pr 1,1 - 2,4)

Kodėl Dievas viską sukūrė? (Apie Dievą, kuris viską daro iš meilės, „ir tai buvo gera“)

Ar Dievas sukūrė dinosaurus? (Pasakojimas apie Sukūrimą Pr 1, 20-24)

A3 Dievas dovanoja mums pasaulį ir juo rūpinasi

Kodėl žmonės nusigręžė nuo Dievo? (Pr 3,1-22. Neklusnumas – pirmųjų žmonių nuodėmė, atsiskyrimas nuo Dievo)

Ar Dievas laikosi savo pažadų? (Pažadas atsiųsti Gelbėtoją, Jėzaus gimimas)

B1 Kalėdų žinia

Ar Jėzus gimė gimdymo namuose? (Lk 2, 1-20, Jėzaus gimimo aplinkybės, vieta)

Ką žinome apie Jėzaus šeimą? (Lk 2, 1-20. Šv. Šeima - Juozapas, Marija)

Velykų paslaptis

Kuo skiriasi atsikelti ir prisikelti? (Lk 24,1-12, Jėzus gyvas. Mirtis ir prikėlimas)

Kaip švenčiame Velykas? (Šv. Velykų šventės prasmė ir šventimas)

B2 Dievas yra Kūrėjas. Aš pakviestas kurti.

Kas yra kūrėjas ir kas yra kūriny? (Dievo kūryba ir žmogaus kūryba)

Ar aš galiu sukurti boružę? (Dievas gyvybės davėjas, žmogus gyvybės įkvėpti negali)

B3 Aš - Dievo vaikas

Ar angelai turi atostogas? (Angelai - Dievo kūriniai, ką veikia angelai, garbina Dievą, saugo žmogų, Dievo globa žmogui)

Ar yra kitas toks pat kaip aš? (Kiekvieno asmens unikalumas, žmogus kūniškas ir dvasinis)

B4 Esame skirtingi

Kas atsitiktų, jeigu visi būtume vienodi? (Išoriniai ir vidiniai skirtumai)

Kaip susidraugčiau su kitokiu? (Tolerancija ir kitokio asmens priėmimas)

C1 Bažnyčia ir bažnyčia

Kas būtų, jeigu pasaulyje aš būčiau vienas? (Draugų, šeimos, klasės, bendruomenės svarba. Ką reiškia žodis bendruomenė?)

Kaip rašome žodį „bažnyčia“? (Bažnyčia - bendruomenė ir bažnyčia - pastatas)

C2 Bažnyčia - išskirtinė vieta

Kuo bažnyčia skiriasi nuo prekybos centro? (Bažnyčia, kaip sakralus pastatas, maldos namai)

Ar bažnyčioje yra kokios nors taisyklės? (Elgesys bažnyčioje)

Ką žmonės veikia bažnyčioje? (Liturginė malda ir asmeninė malda)

C3 Aš - krikščionis

Kokia tavo vardo istorija? (Vardo reikšmė, šventieji globėjai)

Kodėl Jėzaus vardas yra visų svarbiausias? (Pagarbus Dievo vardo tarimas)

D1 Prašymo, dėkojimo, užtarimo malda

Ar visko galiu prašyti Dievą? (Maldos laikysenos, kaip suformuluoti maldą, prašymas sau ir kitiems reikalingos pagalbos ir pan.)

Kaip galiu melstis namuose? (Malda ryte, vakare, prie stalo, maldos kampelis, malda šeimoje)

D2 Susitikimas su Jėzumi tyloje

Ar nebaisu tylėti? (Kaip surasti ramybę tyloje, nusiraminti, kūno tyła, minčių tyła, mažojo Samuelio malda)

D3 Šventieji - Dievo draugai

Kaip susidraugauti su Jėzumi? (Skaityti apie Jėzų, žiūrėti filmukus, apie jį pasikalbėti su kitais, kalbėtis su Dievu maldoje)

Ar Jėzus supranta, kaip aš jaučiuosi? (Jausmų, minčių atpažinimas ir įvardijimas)

Kuo geras skiriasi nuo švento? (Šventojo apibrėžimas, artumas Dievui)

Kaip tapti šventuoju? Ar šiais laikais būna šventųjų? (*pasirinktinai*: Dievo tarnaitė Antuanetė Meo (Antonietta Meo), Šv. Dominykas Savio ir kt.)

E1 Gyvybė neliečiama

Kokia gyvenimo dovana yra pati brangiausia? (Gyvybės vertė, pagarba savo ir kito gyvybei)

E2 Žmogus - unikalus Dievo kūrinys

Kodėl aš esu? (Dievas pažįsta, myli, nori mums laimės)

Kuo žmogus skiriasi nuo kitų būtybių, kurias sukūrė Dievas? (Žmogus pažįsta Kūrėją, mąsto, myli, gali laisvai pasirinkti, kurti)

E4 Aš galiu padėti

Ar lengva dalintis? (Dalinimosi džiaugsmas, Duonos padauginimas Lk 9,10-17)

Ar sunku padaryti vieną gerą darbą per dieną? (Pareiga, atsakomybė šeimoje, mokykloje)

6.1.2. 2 klasė

A1 Šventasis Raštas ypatinga knyga

Kaip Dievas kalba Biblijoje? (Dievo žodis, Dievas kalba savo žmonėms)

Kodėl Biblija paaukuota? (Biblijos išskirtinumas)

Kokios yra Šv. Rašto dalys? (Senasis Testamentas, Naujasis Testamentas)

Ar širdis turi ausis? (Kaip klausyti Dievo žodžio)

A2 Kalėdų žinia

Kaip evangelistai kalba apie Jėzaus gimimą? (Pasirinkti vieną iš evangelinių tekstų) (Mt 1,18 - 25; Lk 2, 1- 20)

Velykų paslaptis

Kokie yra Prisikėlimo ženklai? (Nuristas akmuo, tuščias kapas, angelas, drobulės)

Kaip evangelistai kalba apie Prisikėlimą? (Pasirinkti iš vienos Evangelijos Prisikėlimo pasakojimą) (Mt 28, 1-8; Mk 16, 1-8; Lk 24, 1- 43; Jn 20, 1-29)

B1 Susitikimas su Jėzumi

Kiek geriausių draugų turėjo Jėzus? (Mk 1,16-20, apaštalai, pirmųjų mokinių pašaukimas)

Ar galėčiau tiesiai paklausti Jėzaus? (Mk 10,13-17. Jėzus ir vaikai,

Kaip draugai padeda ateiti pas Jėzų? (Lk 5, 17-26, ligonio draugų pastangos atnešti jį pas Jėzų)

B3 Žinojimas ir tikėjimas

Ar mokslininkai viską žino? (Kas yra mokslas ir kas yra tikėjimas)

Ką daryti, kad pažintum Dievą? (Dievas pažįstamas protu ir tikėjimu)

B4 Esame skirtingi

Kuri kūno dalis yra reikalingiausia? (Nors skirtingi, bet vieni kitiems reikalingi 1Kor 12,14-27)

Ar įmanoma nusipirkti talentą? (Talentai, gabumai, palyginimas apie talentus Mt 24, 14-30)

C1 Bažnyčia ir bažnyčia

Kaip vadinasi žmonių grupė, kuri renkasi į artimiausią bažnyčią? (Parapijos sąvoka, susipažinimas su savo parapija)

Kas dirba bažnyčioje? (sąvokos: kunigas, klebonas, katechetas/katechetė, vargoninkas/vargoninkė, patarnautojas/ patarnautoja, choristai ir t.t.)

C2 Bažnyčia - išskirtinė vieta

Kiek žemėje yra bažnyčių? (katedra, bažnyčia, koplyčia, jų įvairumas)

Kas panašu visose bažnyčiose? (Altorius, kryžius, tabernakulis, vargonai, sostas, ambona ir t.t.)

C3 Aš - krikščionis

Kaip Kristus gyvena tarp mūsų? (Tikinčiųjų bendruomenė, sakramentai, kaip susitikimo su Dievu vietos, pvz, krikštas ir Eucharistija (Komunija))

Kas yra bendro tarp kryžiaus, krikšto ir krikščionio? (Kryžiaus ženklas, krikšto sakramentas, per krikštą tampama krikščioniu, vienija Jėzus Kristus)

D1 Prašymo, dėkojimo, užtarimo malda

Ar Dievas girdi visų maldas? (Užtarimo malda)

D2 Susitikimas su Jėzumi tyloje

Kodėl Dievas kalba tyliai? (Širdies malda, įsiklausymas)

Kaip nusiraminti maldai? (Nutyta kūnas, jausmai, vaizduotės panaudojimas maldai, fizinė laikysena)

D3 Šventieji - Dievo draugai

Kodėl kai kurie žmonės paveiksluose vaizduojami su lanku virš galvos? (Šventųjų vaizdavimas, koks žmogus yra šventas)

Kiek yra šventųjų? (Pažintis su šventaisiais, Visų Šventųjų šventė, *pasirinktina*: Fatimos šventieji, šv. Bernadeta Subiru ir kt.)

Kaip bendrauja šventieji? (Šventųjų bendravimas)

E3 Esu pakviestas gėrėtis ir saugoti gamtą

Kodėl yra sakoma „gamta - visų namai“? (Gamta - Dievo kūrinija)

Ar Dievas ir man patikėjo rūpintis pasauliu? žmogus, kaip Dievo ūkvedys:) (Žmogaus atsakomybė už gamtą ir žmogų, būdai gamtai saugoti)

E4 Aš galiu padėti

Ką gali mano mažos rankutės? (2-3 gailestingumo darbai kūnui)

Ką gali mano maža širdelė? (2-3 gailestingumo darbai sielai)

6.1.3. 3 klasė

A1 Nuo pasakojimo iki Biblijos kanono.

Kiek papiruso lapų reikia Biblijai užrašyti? (Biblijos užrašymo būdai)

Kaip iš kartos į kartą buvo perduodami Šventojo Rašto tekstai? (Sakytinė ir rašytinė tradicijos)

A2 Kaip skaityti Šventąjį Raštą?

Ar įmanoma nulaužti Biblijos kodą? (Mokymasis skaityti Bibliją pagal pateiktas nuorodas)

Ar galima iškepti pyragą pagal Bibliją? (Suranda žodžius pagal nuorodą)

A3 Tikėjimo protėviai Šventajame Rašte

Ar verta pasitikėti Dievu? (Abraomas, Izaokas - išėjimas, Izaoko auka) (Pr 12, 1 - 9; Pr 21, 1 - 8; Pr 22, 1 - 19.)

Kiek kainuoja dubenėlis sriubos? (Ezavas ir Jokūbas, pirmgimystė Biblijoje, žmogaus vertė) (Pr 27, 1 - 39.)

Ar paskutinis gali būti pirmas? (Juozapas, brolių išdavystė) (Pr 37.)

Į kokį žygį Dievas pakvietė Mozę? (Pašaukimas, išėjimas iš Egipto, kelionė per dykumą) (Iš 3.; Iš 12 - 15; Iš 15, 22 - 16, 36.)

B1 Jėzus žmogus ir Dievas

Ar „nazarietis“ yra tas pats kaip „kaunietis“? (Žodžio „nazarietis“ reikšmė, Jėzaus kilmė)

Ar Jėzus dėvėjo džinsus? (Jėzaus žmogiškumas: savybės ir aplinka)

Ar „Kristus“ yra Jėzaus pavardė? (Žodžio „Kristus“ reikšmė)

Kas yra Dievo Sūnus? (Jėzaus dieviškumas ir sūnystė, Jėzaus Krikštas)

Ką gali padaryti Jėzus, bet negali padaryti žmogus? (Jėzaus dieviškumas: stebuklai, demonų išvaymas)

B2 Mokslo ir tikėjimo aiškinimas apie pasaulio atsiradimą.

Kaip atsirado pasaulis? (Pokalbis tarp mokslo ir Biblijos - aiškinimas, pasaulio sukūrimo scenos menė)

Viešpaties malda

Kodėl Dievą vadiname Tėvu? („Tėve mūsų“ malda Mt 6,9-13)

B3 Tikėjimo grožis

Ką pasakyčiau netikinčiam draugui apie savo tikėjimą? (Vidinis troškimas, tikėjimo perdavimas šeimoje, kūrinijos didingumas, tikėjimo liudytojais, asmeninės patirtys)

B4 Pažintis su kitomis religijomis

Kodėl ne ant visų maldos namų yra kryžius? (Religijų įvairovė, skirtumai, maldos namai, simboliai, pagarba)

C1 Bažnyčia - švenčianti bendruomenė

Ar skiriasi gimtadienio šventė nuo Šv. Mišių? (Šv. Mišių prasmė, liturgijos pagrindinės dalys, pagarbumas)

Ką veikti bažnyčioje? (Dalyvavimas liturgijoje: atidžiai klausytis, melstis, giedoti ir t.t.)

C2 Liturginės laikysenos ir simboliai

Kaip atsirado sekmadienis? (Septintą dieną Dievas ilsėjosi, Kristaus Prisikėlimas)

Ką reiškia „Švęsk sekmadienį“? (Viešpaties diena, tikėjimo šventimo, poilsio ir bendrystės diena, sekmadienio kultūra)

C3 Jėzus ir sakramentai

- Kas yra malonė, ar malonė - tai kas malonu? (Dievo malonės samprata)
- Ko iš manęs reikalauja malonumas? (Gauti malonėms reikia irgi pastangų, disciplinos ir pan.)
- Per kokius ženklus Dievas duoda savo malones? (Septyni sakramentai, jų prasmė)
- Ar visi sakramentai yra reikalingi? (Sakramentai skirtinguose gyvenimo etapuose)
- Ar sakramentai yra vienkartiniai? (Vieną kartą ir daug kartų teikiami sakramentai, jų prasmė)

D1 Maldos formos, būdai ir laikysenos

- Kodėl žmonės meldžiasi? (Dievo ilgesys, pasitikėjimas)
- Kaip Dievas gali išklausti viso pasaulio žmonių maldas? (Dievo visagalybė ir meilė)
- Ar visko galima Dievą prašyti? (Geros ir negeros maldos intencijos)
- Ar galima melstis gulint? (Melstis galime visur, bet mūsų kūno laikysena išreiškia maldą ir padeda jai susikaupti)
- Ar Dievą galiu vadinti "tėčiu"? (Tėve mūsų malda, Jėzaus išmokyta malda, Mt 6,9-13, prašymai maldoje)

D2 Dvasinio gyvenimo priešai

- Ką daryti jeigu susvyruoja tikėjimas? (Pokalbis su tikinčiu žmogumi, malda, skaityti knygas apie tikėjimą)
- Ką reiškia pagunda? (Gundymai, kaip jiems pasipriešinti, Jėzaus gundymas Mt 4,1-11)

D3 Geri darbai kūnui ir sielai (šventieji - kaip iliustracija pasirinktinai)

- Ar duoti pinigėlių elgetai? (Išalkusį pavalgydinti, ištroškusį pagirdyti, *pasirinktinai*: šv. Motina Teresė, užrašas prie kryžiaus „trokštu“ motinos Teresės vienuolių namuose)
- Ar karalaitis gali keistis apdaru su elgeta? (Vargšą aprengti, *pasirinktinai*: šv. Kazimieras)
- Ką reiškia posakis: „Svečias į namus – Dievas į namus“? (Keleivį priglausti, *pasirinktinai*: šv. Benediktas ir vienuoliai benediktinai)
- Ar žmogus gali numirti už kitą žmogų? (Kalinį sušelpiti, *pasirinktinai*: šv. Maksimilijonas Marija Kolbė)
- Kas be gydytojų ir vaistų dar gali padėti ligoje? (Ligonį aplankyti, *pasirinktinai*: pal. Jurgis Matulaitis, iniciatyva „Raudonos nosys“, „Niekieno vaikai“)
- Kas nuo mirties išgelbėjo šv. Roką? (Mirusį palaidoti, pagarba žmogaus kūnui, *pasirinktinai*: šv. Rokas, jo vaizdavimas mene, rokitai vienuoliai Lietuvoje maro metu)

Švč. Mergelė Marija – ypatingas asmuo

- Kodėl maldoje kreipiamės į Mariją? (Marija – Dievo ir Bažnyčios Motina. Marijos kultas.)
- Kokią giesmę giedojo Marija? (Magnificat, Lk 1,46-55)
- Kaip melstis su „karoliais“? (Rožinio malda, kaip kalbamas rožinis, misijų rožinis, rožinio slėpiniai)

E1 Dievas rūpinasi žmogumi

- Kaip Dievas manimi rūpinasi? (Pasitikėjimas Dievo Apvaizda Mt 6,25-33, Dievo rūpestis manimi kasdienybėje)

E2 Dievas leidžia pažinti pasaulį

- Kokias dovanas esame gavę iš Dievo? (Pasaulį pažįstame per pojūčius, visi pojūčiai svarbūs Bartimiejaus išgydymas Mk 10,46-52)

Ar yra šeštasis pojūtis? (Vidiniai troškimai, Dievo ilgesys, vidujiškumas, Jėzus ir samarietė Jn 4,7-15)

E4 Kaip gyvena Dievo vaikai?

Kodėl palaimingiau duoti nei imti? (Aukso taisyklė, pagalba tėvams, draugams, meilės įsakymas Jn 15,12)

Ar pastebiu kito skausmą? (Atidumas, paguoda šalia esančiam)

6.1.4. 4 klasė

A1 Nuo pasakojimo iki Biblijos kanono.

Šventojo Rašto tekstai? (Sakytinė ir rašytinė tradicijos)

Ar Biblija dar rašoma? (Kanono susiformavimas, Senojo ir Naujojo Testamento knygų išbaigtumas)

Ar pats Dievas parašė Bibliją? (Dievo įkvėpti autoriai)

A2 Ką Šventasis Raštas man šiandien sako?

Ar įmanoma pabėgti nuo Dievo? (Jonos istorija Jon. 1 - 4)

Ar ūgis trukdo pamatyti Jėzų? (Zachiejaus istorija Lk 19,1-10)

„Katraš iš jų įvykdė Tėvo valią?“ (Mt 21,31, apie klusnumą, žodžio ir veiksmo dermę)

A3 Karaliai ir pranašai

Kas akmeniui užmušė milžiną? (Dovydas ir Galijotas) (1 Sam 17, 1 -58.)

Kodėl sakome: „Išmintingas, kaip Saliamonas“? (Saliamonas, išminties vertybė, prašo išminties) (1 Kar. 3, 1 - 15.)

Ar galima išgyventi liūtų narve? (Danielius liūtų duobėje) (Dan 6, 1 - 29.)

B1 Jėzus žmogus ir Dievas

Ar Jėzus galėjo supykti? Dėl ko Jėzus verkė? (Jėzaus žmogiškumas: kūniška tapatybė, emocijos ir jausmai)

Kodėl krikščionys į Jėzų kreipiasi „Viešpatie“? (Mt 7,21, Mk 8,27-30, Audros nutildymas, Jėzaus dieviškumas: titulai, atsimainymas, mokymas, dieviška galia)

B2 Mokslo ir tikėjimo aiškinimas apie pasaulio atsiradimą.

Ar visata turi tikslą? (Mokslo ir tikėjimo santykis. Pasaulio atsiradimas mokslo ir tikėjimo perspektyvoje)

B3 Draugystė su Jėzumi

Ar lengva draugauti su Jėzumi? (Draugystė su Jėzumi valingas įsipareigojimas. Kodėl žmonės netiki: neturėjo galimybės pažinti Dievo, blogos patirtys, autoriteto nepritarimas, paviršutiniškai pažįsta savo tikėjimą, baimė keistis ir t.t.)

B4 Kristaus suburti

Kas vienija visus krikščionis? (Tikėjimas į Jėzų Kristų)

Ar visi krikščionys yra katalikai? (Skirtingos krikščioniškos konfesijos)

Ar aš turiu klausyti popiežiaus? (Ką reiškia būti kataliku?)

C1 Bažnyčia - švenčianti bendruomenė

Ką atrandu Bažnyčioje? (asmeninės tikėjimo ir maldos patirtys, bendruomenė, tarnystės galimybės)

C2 Liturginės laikysenos ir simboliai

Kaip turiu elgtis, kai pasaulio Viešpats šv. Mišiose ateina pas mane? (Pagarbus elgesys šv. Mišiose, laikysenos, gestai, besimeldžianti širdis ir lūpos)

C3 Jėzus ir sakramentai

Kaip Jėzus tampa duona ir vynu? (Šv. Mišių dalys: Dievo Žodžio (stalas) liturgija, Aukos (Kristaus kūno stalas) liturgija, Mišių eiga ir prasmė)

Ar iš šv. Mišių išeinu sotas? (Eucharistijos sakramentas, Komunija, bendrystė su Jėzumi)

Kaip susitaikyti su Dievu? (Nuodėmė, kaip atskyrimas nuo Dievo ir žmonių; Atgailos sakramentas; Susitaikymas)

Kaip išdrįsti eiti išpažinties? (Susitikimas su pačiu Dievu per kunigą, išpažinties prasmė ir eiga, išpažinties paslaptis, nauja pradžia ir t.t.)

D1 Maldos formos, būdai ir laikysenos

Kaip su Dievu tiesiogiai susisiekti ir pasikalbėti? (Tyli malda, kaip draugas kalba draugui, dienos peržvalga)

Dieve, ką sakai?! (Kaip išgirsti Dievą: artimųjų pagalba, žodžiai, gamta, muzika, žvilgsnis, Šventojo Rašto žodžiai, tylą, buvimas bažnyčioje, kunigo pamokymai ir t.t.)

Ar galima su Dievu kalbėtis trumpais sakiniais? (Trumpos maldos: Padėk man! Ačiū tau, Viešpatie! Viešpatie palaimink mane! Jėzau tu man reikalingas! Kur tu Man taip liūdna! O Dieve, kaip gražu! Jausmai ir emocijos maldoje)

Kokia kalba kalbama Bažnyčioje? (liturginė Bažnyčios bendruomenės kalba)

D2 Krikščionio gyvenimas

Ką reiškia garbinti Dievą? (Švč. Sakramento pagarbinimas, malda prieš Švenčiausiąjį Sakramentą, Šv. Tarcizijaus pavyzdys)

Ką reiškia: tikėjimas be darbų – miręs? (Krikščionio pašaukimas tarnystei, darbas kaip malda ir malda darbuose)

D3 Geri darbai kūnui ir sielai (šventieji - kaip iliustracija pasirinktinai)

Ar mokytas žmogus gali pakeisti pasaulį? (Nemokantį pamokyti, *pasirinktinai*: šv. Marija Eugėja ir jos svajonė suteikti vaikams išsilavinimą, kad jie paskui pasaulį padarytų geresniu)

Kaip galiu žinoti, kad elgiuosiu teisingai? (abejojančiam patarti, *pasirinktinai*: šv. Ignacas, kas yra paguoda ir nepaguoda)

Ar galiu pasikeisti? (Pikta darantį sudrausti, *pasirinktinai*: šv. Jonas Bosko)

Ar kalėjime galima būti laisvu? (Įžeidimus atleisti, nuoskaudas nukęsti, *pasirinktinai*: pal. Teofilijus Matulionis, jo laiškas dukterėčiai Marytei, dovana ir parašas "laisvas kalinys")

Ar įmanoma matyti Jėzų ir būti suprastu? (Nuoskaudas nukęsti, *pasirinktinai*: šv. Faustina, joks teptukas negali atvaizduoti Dievo grožio.)

Ar gali būti paprastas šventojo gyvenimas? (Melstis už gyvus ir mirusius, *pasirinktinai*: Šv. Teresėlė)

E1 Jėzus dovanuoja gyvenimą

Ar Jėzus praėjo pro kenčiantį? (Jėzus gydo *Pasirinktinai*: Dešimt raupsuotųjų Lk 17,11-19, Lozorijaus prikėlimas Jn 11,1-11;38-44)

Ar Jėzus gydo ir šiandien? (Jėzus įgalina kiekvieną padėti silpnesniam/ kenčiančiam)

E3 Atsakomybė už gamtą

Kaip mes privalome elgtis su kūriniu? (Šiandienos ekologiniai iššūkiai ir sprendimai, atsakingas pasirinkimas, saikingumo dorybė, prisitaikymas prie paprastesnio gyvenimo)

6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasėms

7.2.1. 5 klasė

A1 Biblija - kaip biblioteka

Kaip atrodė Biblija anksčiau ir dabar? (Pergamentas, papirusas, Biblija vaizduojamajame mene, spausdinta knyga, suskaitmeninta Biblija)

Ar įmanoma perskaityti visas bibliotekos knygas? (Knygų skaičius, Biblijos kalbos)

A2 Patarimai Išminties literatūroje (Patarlių knyga)

Ar Dievas kalbėjo patarlėmis? (Tėvų pamokymai vaikams, išmintis, Pat 5;6;10;13,)

Ko paklaustum išminčiaus? (Apie darbą, Pat 10, 5.; Pat 10. 16.; Pat 12, 24.; Pat 13, 4.

A3 Nuo Senojo Testamento iki Naujojo Testamento

Koks būtų Abraomo ir Jėzaus pokalbis? (Abraomo ir Jėzaus aukos palyginimas)

Kokią navigaciją naudojo Mozė veddamas tautą? (Mozės ir Jėzaus misija, Mozė išveda tautą iš nelaisvės Egipte, Jėzus išvaduoja žmogų iš nuodėmės nelaisvės)

B1 Jėzus pristato save

Ką istorijos mokslas žino apie Jėzų? (istoriniai faktai)

Ką apie Jėzų evangelistai papasakoja daugiau už istorikus? (tikėjimo Jėzus)

Kaip Jėzus save pristato? (Gerasis ganytojas (Jn 10,1-18), avių vartai (Jn 10,1-18), Gyvoji duona, Kelias, tiesa ir gyvenimas ir kt.)

B3 Santykis tarp Dievo ir žmogaus

Ar žmogus ieško Dievo, ar Dievas ieško žmogaus? (Prigimtinis Dievo troškimas, Dievas pasitinka žmogų) *Youcat 7-10*

Ar galima tiltą pastatyti vienoje upės pusėje? (Dievo ir žmogaus bendrystė)

B4 Didžiosios pasaulio religijos.

Kokios yra didžiosios pasaulio religijos? (Judaizmas, krikščionybė, islamas, budizmas, hinduizmas)

C1 Bažnyčia - keliaujanti bendruomenė

Ką veikė apaštalai, kai Jėzaus nebebuvo su jais? (Pirmoji apaštalų bendruomenė (Apd 2,42-47): bendrystė, malada, duonos laužymas, patarnavimai, misija)

Ar sunku skelbti Dievo žodį? (Šv. Paulius, pirmosios misijos, Bažnyčios augimas)

Ar pirmieji krikščionys gyveno katakombose? (Pirmųjų krikščionių persekiojimas, maldos vietos, ištikimybė Kristui)

C2 Liturginių metų ciklas

Kada Bažnyčia švenčia naujuosius metus? (Liturginiai metai, jų pradžia, eilinis laikas, Kalėdų laikas, Velykų laikas)

Kam reikia Bažnyčioje kalendoriaus? (Jėzaus gyvenimo ir Išganymo atspindys liturginiuose metuose)

C3 Sakramentų prasmės ir šventimas

Po kokių ženklų esu gimęs? (Iškrikščioninimo sakramentai: krikštas, Eucharistija ir sutvirtinimas, sakramentų šventimas, sąlygos ir gaunama malonė)

Ar šiais laikais yra tarnų? (Tarnavimo sakramentai: kunigystė, santuoka, sakramentų šventimas, sąlygos ir gaunama malonė)

Ar yra išeitis su Dievu beviltiškoje situacijoje? (Gydymo sakramentai: atgailos, ligonių, sakramentų šventimas, sąlygos ir gaunama malonė)

D1 Malda Šventajame Rašte ir su Šventuoju Raštu

Kaip žmogui ateina į galvą melstis? (Per maldą Dievas dovanoja savo artumą, *Youcat 470*)

Ar nelaimė išmoko melstis? (Malda kritinėse situacijose, Jėzaus malda mirties akivaizdoje Mk 14,36-37)

Ar žmogus gali būti kurčias Dievui? (Vidinė laikysena: „Kalbėk, Viešpatie“, pvz. Samuelio pašaukimas 1 Sam 3,1-10)

Ar malda gali įkyrėti Dievui? (Ištverminga malda, pvz. Abraomo užtarimo malda (Pr 18,16-32))

D2 Dekalogas, kaip gyvenimo gairės

Kodėl Dievui svarbu, kaip aš gyvenu? (Dievas nori mūsų laimės, parodo, kaip tai įmanoma, Dievo įsakymai naudingi, kaip žaidimo taisyklės)

Kokius įsakymus mums davė Dievas? (Dešimt Dievo įsakymų, kaip kelrodis dvasiniame gyvenime ir asmeniniame augime)

Kaip žinoti, ar elgiuosi gerai, ar blogai? (Sąžinė, vidinis balsas)

Nuo ko mus saugo Dievo įsakymai? (Įsakymai, kaip gyvenimo taisyklės, kokie yra dvasiniai pavojai, pagundos)

E1 Rizikingas elgesys

Kas nutinka, kai atsigeriu iš netikro džiaugsmo ir laimės šaltinio? („Šiandien padėjau prieš tave gyvenimą ir gerovę, mirtį ir pražūtį“ Įst 30,15, žalingi įpročiai ir elgsena, jų pasekmės)

Kur yra tikrosios laimės šaltinis? (Dievas - laimės šaltinis „Aš esu gyvoji duona“)

6.2.1. 6 klasė

A1 Biblija - kaip biblioteka

Nuo poezijos iki detektyvo. (Žanrai, pasakotojai, kontekstas)

A2 Patarimai Išminties literatūroje (Siracido knyga)

Kokį draugą norėčiau turėti? (Draugystė Sir 6,5-17)

Jeigu būčiau prezidentas, aš...?(Sir 10,1-8 vadovavimas, lyderiavimas, atsakomybė už savo šalį)

A3 Evangelijų panašumai ir skirtumai

Kaip Evangelijas pradeda to meto „ekspertai“ ir „žurnalistai“? (Palyginti skirtingų Evangelijų pradžias. Sinoptinės Evangelijos).

Kas įvyko prie stalo vakarieniaujant su Jėzumi? (Eucharistijos įsteigimas Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,15-20; 1Kor 11,23-26)

B1 Jėzus pristato save

Kaip Jėzus gali būti ir Dievas, ir žmogus tuo pačiu metu? (Jėzaus žmogiškumas ir dieviškumas, Petro išpažinimas ir Atsimainymas)

Kokia Jėzaus misija žemėje? (Dievo karalystės skelbimas, Išganymas, Atpirkimas)

B2 Švenčiausios Trejybės slėpinys

Ar mes tikime į vieną Dievą ar tris? (Dievas vienas Trijuose asmenyse)

Ar įmanoma žmogaus protu atskleisti, kad Dievas yra Trejybė? (Trejybės samprata, *Youcat* 35-39)

Kokia yra Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios bendrystė? (Švč. Trejybės slėpinio aiškinimas, meilės ryšys, simboliai ir vaizdavimo būdai: trilapis dobilas, A. Rubliovo ikona)

B3 Santykis tarp Dievo ir žmogaus

Kodėl verta pasitikėti Dievu? (Nuo tikėjimo iki pasitikėjimo, besąlygiška Dievo meilė, Petras eina vandeniui)

Ar Jėzus yra tarp mano draugų? („Aš jus draugais vadinu.“ Jn 15,9-17)

B4 Didžiosios pasaulio religijos.

Kodėl yra tiek daug religijų? (Įgimtas Dievo troškimas)

Ar galima garbinti daug dievų? (Monoteizmas, politeizmas)

Kuo tiki kitų religijų atstovai? (Pagrindiniai didžiųjų pasaulio religijų principai)

C1 Bažnyčia - tarnaujanti bendruomenė

Ar krikščionis visada turi padėti? (Bažnyčios tarnavimo misija, diakonija, artimo meilė)

Ar šiais laikais yra riterių? (Bažnyčios karitatyvinės veiklos ir organizacijos, savanorystė, judėjimai, pavyzdžiui: Caritas, Maltos ordinas, Patria, Samariečiai, jaunieji misionieriai ir t.t.)

C2 Liturginių metų ciklas

Ar kunigo mėgstamiausia spalva žalia? (Liturginis eilinis laikas, sekmadieniai, šventųjų minėjimai)

Kaip švenčiame Jėzaus gimtadienį bažnyčioje? (Liturginis Advento ir Kalėdų laikas, liturginiai tekstai ir ženklai, jų prasmės)

Kodėl bažnyčioje galvas barsto pelenais? (Liturginis Gavėnios laikas, liturginiai tekstai ir ženklai, jų prasmės)

Kas svarbiau: kiaušinis ar Prisikėlimas? (Liturginis Velykų laikas, liturginiai tekstai ir ženklai, jų prasmės)

C3 Sakramentų prasmės ir šventimas

Ar egzistuoja „stalo etiketas“ Bažnyčioje? (apie elgesį Mišiose, liturgija, liturginiai indai, malda, gestai ir t.t.)

D1 Malda Šventajame Rašte ir su Šventuoju Raštu

Ką papasakočiau, jeigu būčiau prie stalo su Jėzumi? (Eucharistijos įsteigimo tekstų supratimas ir/ar meditacija Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,15-20; 1Kor 11,23-26 (pasirinktinai)

Kaip Jėzus meldėsi? (dykumoje, nuošalioje vietoje, šventykloje, kreipinys į Tėvą)

D2 Kalno pamokslas, kaip dvasinis kelias

Kokią laimę žada Jėzus? (palaiminimai, Dievo karalystė, Kalno pamokslas Mt 5,3-12)*Youcat jaunimui* 284

Ar Jėzus laimina tik nelaimingus? (tikroji palaiminimų prasmė)

D3 Švč. Mergelė Marija - ypatingas asmuo

Ar galima Mariją sutikti kelyje? (piligrimystė, Aušros vartų Mergelės Marijos paveikslas, Marijos apsireiškimas Šiluvoje, Marijos apsireiškimas Lurde ir t.t.)

Šventieji – „alter Jesus“

Ar šventieji mėgdžiojo Jėzų? (Šventųjų gyvenimas su Jėzumi ir tapimas panašiu iš meilės,
Pasirinktina: Šv. Pranciškus Asyžietis, Dievo tarnas Karlas Akutis (Carlo Acutis) ir t.t.)

E3 Krikščioniškas požiūris į kūriniją

Kas labiausiai pažeidžia mūsų santykį su savimi pačiu, kitu, gamta ir Dievu? (Nedorybės, ydos: puikybė, gobšumas, noras viešpatauti, turėti, manipuliuoti, išnaudoti ir kt.)

Kodėl krikščionių santykis su gamta ir aplinka yra ypatingas? (Žmogus Kūrėjo bendradarbis, bendrystė tarp visų Dievo kūrinių Pr 1,26-31; 2,15)

E4 Gailestingumo pavyzdžiai Šv. Rašte ir šventųjų gyvenimuose

Ar gailestis ir gailestingumas yra tas pats? (Žodžio „gailestingumas“ prasmė, Dievo gailestingumas Biblijoje. *Pasirinktina*: Gailestingasis samarietis Lk 10,29-37, Beširdis tarnas Mt 18,23-35, Sūnus palaidūnas Lk 15,11-32)

Ar gailestingumo darbams pakviesti tik šventieji? (Gailestingumo darbai artimui *Pasirinktina*: Šv. Motina Teresė, Šv. Vincentas Paulietis,)

„Mylėk ir daryk ką nori“. Šv. Augustinas (Asmeniniai gailestingumo pavyzdžiai)

6.2.3. 7 klasė

A1 Biblijos panorama

Kokį palikimą esi gavęs? (Žodžio „testamentas“ teologinė reikšmė)

Ar Senasis Testamentas tikrai yra senas, o Naujasis - naujas? (Senojo ir Naujojo Testamentų parašymo laikotarpiai ir aktualumas).

A2 Laiko ženklai pranašų knygoje

Kokios sąsajos tarp Biblijos ir pasaulio istorijos? (Babilonas, Egiptas, Romos imperija ir t.t.)

Kuo istorijos vadovėlis skiriasi nuo Pranašų literatūros? (Pranašų knygos: Ozėjas, Jeremijas, Amosas, Izaijas - istorinių situacijų aiškinimas ir raginimas atsiliepti į Dievo kvietimą)

Kuo skiriasi biblinis pranašas nuo astrologo/būrėjo? (Pranašo reikšmė ir dabarties įvykių interpretavimas tikėjimo perspektyvoje)

B1 Jėzus dėl manęs

Ar galima būti krikščionimi ir netikėti prisikėlimu? (Kodėl Jėzus mirė, Dievo išganymo planas, aktualūs prisikėlimo klausimai: *Youcat 105-109*)

Kodėl aš turėčiau tikėti Kristaus prisikėlimu?

B2 Šventoji Dvasia, Jos dovanos ir vaisiai

Kaip veikia Šv. Dvasia? (Per Tėvą ir Sūnų, pavyzdžiai)

Koks yra skirtumas tarp talento ir dvasinės dovanos? (įgimti gebėjimai, Šv. Dvasios dovanos)

Iš ko atpažįstame, kad veikia Šv. Dvasia? (Šv. Dvasios vaisiai, Gal 5,22-23)

B4 Seseriškos bažnyčios

Ką reiškia „broliai ir seserys Kristuje“? (Krikščioniškas konfesijas jungiantis tikėjimas į Jėzų Kristų, konfesijų išvardijimas)

Kodėl mūsų Bažnyčia vadinama Romos Katalikų Bažnyčia? (Bažnyčios žymės: viena, šventa, visuotinė, apaštališka, Šventojo Petro įpėdinio svarba)

C1 Bažnyčios misija ir vaidmuo pasaulyje.

Kas gali būti popiežiumi? (Hierarchine Bažnyčios struktūra, vadovavimas Bažnyčiai)

Kodėl Bažnyčia pasisako etiniais klausimais? (Moralinis Bažnyčios autoritetas, prigimtinis dorinis įsakymas)

Kam Dievui reikia Bažnyčios? (bendruomeniška žmogaus prigimtis, Bažnyčia moko ir tarnauja žmogui, švenčiamas tikėjimas)

C2 Šventė - kaip tikėjimo patirtis

Ar bažnyčioje nuplauna kojas? (Velykų tridienio liturgija: Didysis ketvirtadienis, Didysis penktadienis, Didysis Šeštadienis, kojų plovimas, kryžiaus kelias, kryžiaus pagarbinimas, velyknaktis, paschalas ir t.t.)

Koks paukštis bažnyčioje turi išskirtinę vietą? (Sekminės, liturginiai tekstai ir ženklai, jų prasmės)

Ar Bažnyčia turi gimtadienį? (Sekminės, kaip Bažnyčios bendruomenės gimimo diena)

C3 Klaidingi įsitikinimai apie sakramentus

Ar ligonių patepimas yra mirties pranašas? (ligonių sakramento tikslas)

Ar kunigas moka saugoti paslaptis? (Išpažinties sakramento paslaptis)

Ar krikštijama dėl geresnės sveikatos? (kodėl krikštijamas kūdikis)

Ar Komunija ir išpažintis vieną kartą gyvenime?

D1 Vidinė malda

Ar yra mano širdyje „vidinis kambarėlis“, kuriame galiu melstis? (Vidinė malda, troškimas, asmeninis santykis su Dievu)

Ko man reikia kiekvieną dieną, kad išgyvenčiau? (Septyni prašymai Tėve mūsų maldoje)

Ar „teesie tavo valia“ ar teesie mano valia? (Maldos intencijos, tyrinanti ir sunki malda, tikslas atsisakyti egocentrizmo, malda už priešus)

D2 Tikėjimo kelionės kryptis ir ženklai

Ar yra laiptai į dangų? (dvasinis augimas, sakramentinis gyvenimas, gailestingumo darbai)

D3 Herojiški tikėjimo pavyzdžiai

Kaip apibūdintum gyvenimo prasmę vienu sakiniu? (Herojiški tikėjimo pavyzdžiai, *pasirinktina*: Dievo tarnai: Alfonsas Lipniūnas, Vincentas Borisevičius, Mečislovas Reinyš, Adelė Dirsytė, kun. Antanas Mackevičius)

Ar lengva išlikti ištikimam Kristui ribinėse situacijose? (tikėjimo reikšmė ribinėse situacijose, *pasirinktina*: Kryžių kalnas, Rainiai, Kražiai)

E1 Visuminė žmogaus samprata

Ar žinai - Dievas tave sukūrė tyčia? (Sukurtas iš meilės ir atpirktas, žmogaus prigimties vienovė, žmogaus gyvybė šventa, neliečiama, žmogus kūniškas ir lytiškas asmuo, Gyvybės alsavimas Ps 104)

E2 Pagarba sau ir kitam

Ką reiškia saugoti gyvybę? (Rūpintis kūno ir dvasios sveikata, gerbti savo ir kitų gyvybę)

Ką reiškia žodžiai „Aš myliu tave“? (Pagarba, atsakomybė, rūpestis)

Mylėti artimą - ar tai išmokstama? (Himnas meilei 1Kor 13,1-13)

E3 Ekologija ir darnus vystymasis Bažnyčios dokumentuose

Kaip galiu išsaugoti gyvenimą ateities kartoms? (Veiksmų planas sprendžiant ekologines problemas) *Docat jaunimui 256-269, Laudato Si*

Kur ekologinėje krizėje Dievo vieta? (Esame Dievo įrankiai, Pasaulinė maldos už rūpinimąsi kūrinija diena (rugsėjo 1 d.), iniciatyvos pagal kiekvieno gebėjimus, šv. Pranciškus Asyžietis)

6.2.4. 8 klasė

A1 Biblijos panorama

Koks mokslininko žvilgsnis į Bibliją? (Biblinė geografija, istorija, archeologija)

Ar aš galiu būti Biblijos ekspertas? (Dvasinė Biblijos prasmė, Biblijos, kaip Dievo Žodžio, skaitymas šiandien)

Ar Pirmieji Tėvai suvalgė obuolį? (Senieji ir šiuolaikiniai Biblijos vertimai)

A3 Išganymo istorija Biblijos panoramoje

Kaip Išganymo istoriją papasakotų Nacionalinė geografija? (Dievo Tautos Išganymo istorija, chronologinė seka: protėviai, išėjimas, teisėjai, karaliai, pranašai, tremtis, Jėzus, Bažnyčios gimimas)

Ką Biblijoje suprasti pažodžiui, o ką ne? (Bibliniai simboliai ir perkeltinė reikšmės, pvz. atpirkimo ožys, Babelio bokštas, Sodoma ir Gomora, išmintingas kaip Saliamonas, užmėtyti akmenimis, nusiplauti rankas, iš didelio rašto išėjo iš krašto (Apd 26, 24) ir t.t.)

B1 Jėzus dėl manęs

Kas atsitinka, kai mirštame? (siela nemirtinga, po mirties laukia Dievas)

Ar ir mūsų laukia gyvenimas po mirties? (Dievas mus sukūrė Amžinajam gyvenimui, amžinojo gyvenimo buveinės, Dangaus puota)

B3 Dievas - istorijos Viešpats

Ar Dievas išvaduoja iš vergijos? (Nuo tautos išvadavimo iš nelaisvės iki asmens išvadavimo nuo priklausomybių)

Kur buvo Dievas prie Televizijos bokšto 1991 m.? (Dievui sunku matyti žmogaus kančią, rūpintojėlis, Dievo pagalba beginkliame pasipriešinime)

Ar gimstama herojumi? (Laisvas žmogaus apsisprendimas už Dievą, pvz. pal. Teofilus Matulionis, kardinolas Sigitas Tamkevičius, s. Nijolė Sadūnaitė, Adelė Dirsytė ir kt.)

B4 Seseriškos bažnyčios

Kuo skiriasi ortodoksų ir katalikų tikėjimas? (Istorinės aplinkybės, chronologija, asmenybės, tikėjimo turinys ir praktika)

Kuo skiriasi protestantų ir katalikų tikėjimas? (Istorinės aplinkybės, chronologija, asmenybės, tikėjimo turinys ir praktika)

C1 Daug narių viename kūne – krikščioniškos organizacijos ir judėjimai

Ar man liko vieta bendruomenėje? (Katalikiškų organizacijų įvairovė, jų veikla, tikslai, pavyzdžiui, ateitininkai, skautai, parapijos jaunimo grupės ir t.t.)

C2 Liturginių veiksmų prasmės

Kaip mano kūnas ir jausmės dalyvauja liturgijoje? (Bažnytinis giedojimas, vizualiniai menai bažnyčioje, smilkalai, gestai ir judesiai ir t.t.)

Kuo skiriasi rožinis nuo perlų vėrinio? (Sakramentalijos: rožinis, škaplierius, kryželiai, medalikėliai, šventas vanduo, šventintos žvakės ir t.t.)

Koks skirtumas tarp raudono siūlo ir škaplierio? (Kur yra prietarai, o kur daiktai primenantys Dievo meilę?)

C3 Bažnyčia – susitikimų su Jėzumi vieta

Iš kur atsirado sakramentai? (Jėzus kaip sakramentas ir sakramentų davėjas, sakramentų kilmė (NUORODOS))

Kokia man nauda iš sakramentų? (Dievas dovanoja save sakramentuose, atrandu atleidimą per išpažintį ir Dievo artumą per Komuniją)

D1 Melstis psalmėmis ir giesmėmis

Kaip meldėsi Biblijos žmonės? (Samuelio, Dovydo, Saliamono, Mortos malda prašant Lozorius prikėlimo) (*Kurias nuorodas idėti?*)

Ar galiu Dievui kalbėti poezija? (Malda su psalmėmis, jausmų ir situacijų išraiška, maldos formos, *pasirinktina*: Psalmė 8, 23, 41, 50 ir t.t.)

Giedoti - dvigubai melstis? (Bažnytinis giedojimas, grigališkasis choralas, vienuolynai, akatistas, Valandų liturgija)

D2 Tikėjimo kelionės kryptis ir ženklai

Ar Dievas dalyvauja pasirenkant būrelį? (įžvalga kasdienybėje: rinktis tarp gero ir geresnio, įsiklausyti į patarimus, atpažinti savo polinkius, klausytis širdies ir melstis ir t.t.)

E1 Žmogus yra daugiau nei kūnas

Kai buvau ligonis ar mane aplankei? (Jėzaus žvilgsnis į ligonius, pagalbos projektai ligoniams ir neįgaliesiems)

Kai buvau pavargęs ar už rankos vedei? (Senatvė, senų žmonių pavyzdžiai Šv. Rašte: Abraomas ir Sara, Simeonas, pranašė Ona, Elžbieta ir kt.)

Kai buvau kalinys ar mane aplankei? (Žmogaus orumo išsaugojimas, elgesio vertinimas, popiežiaus paraginimai ir pavyzdys, Priešų meilė Mt 5,38-48)

Kai buvau migrantas ar pastogę suteikei? (Popiežiaus paraginimai ir pavyzdys, litanijos kreipinys „Mergele Marija, keliaujančiųjų priebėga“)

E4 Pagrindiniai socialinio Bažnyčios mokymo principai

Kokie yra socialinio mokymo principai? (Bendrasis gėris, asmens orumas, solidarumas, subsidiarumas) *Docat jaunimui 84-104*

E4 Savanoriai - gražūs žmonės

Ar savanoriai - gražūs žmonės? (Savanoriškos veiklos principai, raiška, savanoriavimo pavyzdžiai, galimybės)

6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

6.3.1. 9 klasė

A1 Biblijos aktualumas

Kokie yra skirtumai ir panašumai tarp Senojo ir Naujojo Testamentų? (Dievo įkvėptas tekstas, parašytas skirtinguose istoriniuose kontekstuose ir skirtingoms bendruomenėms)

Ar verta skaityti Bibliją šiandien? (Kultūrinis paveldas, įtraukianti knyga, tikėjimo šaltinis, knyga apie Jėzų, sakramentų pagrindas, žodžio liturgija, maldos būdas)

A2 Dievo Karalystės paveldėtojai (palyginimai)

Ar Dievas sukūrė blogį? (Sąžinė, laisvė, atsakomybė - *Pradžios knyga*)

Biblinės ir šiuolaikinės kultūros skirtumai ir sąsajos

Ar Jėzus palyginimuose kalbėtų apie programuotoją? (Biblinės kultūros ir konteksto skirtumai nuo šių dienų, Jėzaus palyginimų aiškinimai Pasirinktinai: Gerasis Ganytojas, vynininkai žmogžudžiai Mt 21,33-46)

A3 Susiskaldęs žmogus.

Kodėl kenčia nekaltas? (Kančios problema: Jobo knyga, Mt 26,1-27,56 Kristaus kančia)

Kur Dievas, kai skauda? (skausmingi žmogaus ir Bažnyčios įvykiai, Jobo knyga, 23 psalmė, holokaustas ir t.t.)

Pasirinkimas: būti gailėstingu ar teisingu? (*Pasirinktinai*: Gailėstingasis samarietis (Lk 10,29-37), Sūnus palaidūnas Lk 15,11-32, Vynuogyno darbininkai Mt 20,1-16, Palyginimas apie talentus Mt 25,14-30, turtuolis ir Lozorius Lk 16,19-31)

Kaip elgtis su sunkiais žmonėmis? (Beširdis skolininkas Mt 18,23-34, neteiskite Mt 5,38-42)

B1 Diskusiniai klausimai apie Jėzaus dieviškumą ir žmogiškumą

Kodėl Dievui reikėjo tapti žmogumi? (Įsikūnijimo slėpinys)

Ką Dievas liudija apie save atsiųsdamas savo Sūnų Jėzų? (Jėzuje Kristuje pažįstame Dievą)

Ar kažkas pasikeitė po Jėzaus Prisikėlimo? (Prisikėlimo slėpinys, Išganymas)

Ar Jėzus buvo vedęs? (Evangelinė tiesa, meninės ir literatūrinės interpretacijos)

B2 Dievo įvaizdžiai

Kas ir koks yra Dievas? (Dievo įvaizdžiai ir vardai: „Esu, kuris esu“, dangaus ir žemės Kūrėjas, Viešpats, Adonai, Kyrie ir kt.)

Kokiu Dievu niekada netikėčiau? (Klaidinantys Dievo įvaizdžiai: baudėjas, policininkas, buhalteris, kalėdų senelis ir kt. jų atsiradimo priežastys ir pasekmės)

B3 Protas ir tikėjimas.

Ar Biblija moko apie sukūrimą ir evoliuciją? (Pradžios knyga, du pasakojimai apie Kūrimą (Pr 1 - 2).

Ar tikėjimas Dievu prieštarauja mokslui? (Tikėjimo ir mokslo santykis, klausimai „kaip?“ ir „kodėl?“ *Kn. John F. Haught Mokslas ir tikėjimas psl. 36-39*

Ar Dievą galima sutikti laboratorijoje? (Dievo pažinimas remiantis protu, pvz. Francis S. Collins *Kn., Dievo kalba*)

C1 Bažnyčia vakar ir šiandien.

Ar tikrai lietuviai buvo pakrikštyti prievarta? (Lietuvos krikštas, kryžiuočių karai ir Bažnyčia ir t.t.)

Ar bažnyčia turtinga? (Kaip suprantame turtą, kaip naudojamas materialusis turtas bažnyčioje)

Ar visada žmogus yra laisvas tikėti? (Krikščionių persekiojimai, tikėjimo liudijimas, pavyzdžiui, XX a. tikinčiųjų persekiojimai Sovietinėje Lietuvoje, Katalikų Bažnyčios kronika, Komitetas tikinčiųjų teisėms ginti, Eucharistijos bičiuliai, pagrindinis tikėjimo perdavimas. Tikėjimo liudytojai: kun. Juozas Zdebskis, kun. Jonas Lauriūnas SJ, ses. Gema Stanelytė ir t.t.)

C2 Būti aktyviu liturgijos dalyviu

Ką jaunas žmogus gali veikti Bažnyčioje? (Dalyvavimo liturgijoje ir Bažnyčios misijoje galimybės: patarnautojai, skaitovai, choristai, skirtingos tarnystės misijoje ir t.t.)

C3 Sakramentai įvairiose gyvenimo situacijose

Kokie yra septyni būdai tapti išmintingesniu, laimingesniu ir geresniu? (Sakramentai ir žmogaus gyvenimo etapai, pavyzdžiui, ligonių patepimas ir kritinės situacijos; santuoka ir gyvenimo pasirinkimai ir t.t.)

Ar galima sakramentus priimti nepasiruošus? (Sąmoningas pasiruošimas sakramentams, sakramentai nėra priimami „dėl visa ko“)

D1 Keičianti gyvenimą malda

Ar mano siela neserga anoreksija? (Maldos vieta asmens gyvenime, asmeninė ir bendruomeninė malda, gyvenimas be maldos, Jėzaus susitikimas su Samariete NUORODA)

Kokie vaistai gydo nuo nerimo? (Krikščioniška malda: tikėjimo, vilties ir meilės laikysena, maldos malonė, maldos vaistai „Miserikordinas“)

Kaip galiu mankštinti savo širdį? (Kasdieninės maldos praktika)

Kaip suderinti darbą ir maldą? (Šventųjų pavyzdžiai, *pasirinktina*: Dievo tarnas Maltas Talbotas, pal. Petras Jurgis Frasatis, Belgijos karalius Leopoldas Boduenas ir kt.)

D2 Nuo atsivėrimo iki atsivertimo

Ar persekiotojas gali tapti apaštalu? (Pauliaus atsivertimas, Apd 9,1-19)

Ar įmanoma atsiversti nukritus nuo arklio? (Atsivertimo tipologija: atsivertimas dėl moralinio skurdo, palaipsniškas atsivertimas, dramatiškas atsivertimas, atsivertimas susijęs su religine patirtim)

Atsiverčiau, o kas toliau? (dvasinio gyvenimo principai)

D3 Esame pašaukti

Ar kiekvienas esame pašauktas? (pašaukimas gyventi, mylėti, talentai ir gebėjimai, pašaukimai bažnyčioje, tarnystė)

Ar vienuolis yra vienas? (pašvęstojo gyvenimo tikslas, vienuolinio gyvenimo formos, misija)

Kunigystė - darbas ar pašaukimas? (Tarnavimo bendruomenei sakramentas - Šventimai/Kunigystė)

Kodėl negera žmogui būti vienam? (Tarnavimo vienas kitam sakramentas - Santuoka, dosnioji viengungystė)

E2 Asmens orumas ir savigarba

Ar tikrai gyvenimas mažytis ir nėra ko varžytis? (Žmogaus lytiškumo prigimtis ir tikslas, biblinės įžvalgos apie žmogaus lytiškumą, lytiškumas ir dvasingumas)

Kodėl verta laukti? (Kohabitacija ir skyrybų problema, Santuokos prigimtis, tikslas ir pašaukimas santuokos savybės: vienumas ir neišardomumas)

E3 Nuo vartojimo iki globojimo.

Ką pasirinksi - viešpatauti ar tarnauti? (Tvarumo principas, vartotojiškumo ir globalizacijos samprata, kylančios problemos ir sprendimo būdai)

E3 Vienas pasaulis - viena žmonija

Kaip padėti dejuojančiai planetai? (Bažnyčios rūpestis žmonija: kova su skurdu, badu, pagalba migrantams, atsakingas gamtos išteklių naudojimas, taikių santykių puoselėjimas)

E4 Karitatyvinės veiklos galimybės Bažnyčioje

Kokiuose tinkluose Jėzus žvejojų šiandien? (Prasmingas ir atsakingas naudojimas žiniasklaida, katalikiškos internetinės svetainės)

Kodėl krikščionis negali likti nuošalyje? (Meilės įsakymas, ieškoti Kristaus mažiausiuose, įsipareigojimas veikti)

6.3.2 10 klasė

A1 Biblijos aktualumas

Kokį vaidmenį Šventasis Raštas vaidina Bažnyčioje? (Teologinio mokymo, liturgijos ir asmeninio dvasingumo šaltinis)

Kodėl mokslininkai domisi Biblija? (Biblijos tyrinėtojų, istorikų, archeologų, kriptozoologų tyrimai)

A2 Dievo Karalystės paveldėtojai

Kaip pritaikyti Biblijos tekstus savo gyvenime? (*Pasirinktina*: apie atleidimą (Kiek kartų atleisite, neteiskite kitų, kad nebūtumėte teisiami, melskitės už savo priešus / apie maldą (Mt -) / meilė priešams (Mozė sakė.... /

Kur prasideda Dievo Karalystė? (*Pasirinktina*: palyginimas apie Sėjėją Mk 4,1-9, palyginimas apie rauges Mt 13,24-30, Kalno pamokslas Mt 5,3-12)

A3 Susiskaldę žmogus.

Ar aš esu savo brolio sargas? (Pavydas, pyktis, kaltė, sąžinė, Kainas ir Abelis Pr 4,1-16)

Ar žmonės kada nors pastatys Babelio bokštą? (Puikybės pasekmė, Babelio bokštas) (Pr 11, 1 - 9.)

Kiek žmogui gana? (Godumas Apd 5,1-11, turto menkystė Lk 12,16-21, mana dykumoje (Iš 16, 6 - 22.), turtingas jaunuolis Mt 19,16-22)

B2 Švč. Trejybė - kaip bendrystės pavyzdys

Ką daryti, kai yra meilės perteklius? (Švč. Trejybė yra tobulo Meilės ir dalinimosi ja pavyzdys)

Jeigu Dievas ateitų į tavo namus (Abraomo svečiai Pr 18,1-15, Andriejaus Rubliovo ikona „Trejybė“)

B3 Tikėjimo reikšmingumas

Ar danguje kažkas yra? (Sielos nemirtingumas, Amžinasis gyvenimas)

Ką vadiname Paskutiniu teismu? (Mirdamas žmogus pasiekia Tiesos tašką, „tikiu kūno iš numirusiųjų prisikėlimą“, paskutinio teismo vaizdavimas Biblijoje Mt 25,31-46, literatūroje, mene)

B4 Bendrystės keliai: ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas.

Kur gali susitikti skirtingų tikėjimų žmonės? (Taikus sugyvenimas - „kaimynystė“, geri darbai - tarnavimas visuomenei). *Dekretas dėl ekumenizmo*.

Kodėl popiežiai bendrauja su kitų religijų atstovais? (Tarpreliginis maldos susitikimas Asyžiuje 1986 m. popiežius Jonas Paulius II, popiežius Pranciškus)

Ar įmanoma nuo kovos ateiti iki bendros maldos? (Ekumenizmo raida, ekumeninė malda, pvz. Taize bendruomenė)

C1 Bažnyčios universalumas ir visuotinumas

Ar Europa yra krikščioniškas žemynas? (Krikščioniškos tradicijos Europoje, ES ikūrėjai, žmogaus teisės, Robertas Šumanas ir t.t.)

Ar Bažnyčiai rūpi pasaulio reikalai? (Bažnyčios universalumas ir visuotinumai, rūpestis žmogui aktualiais klausimais, Bažnyčios balsas kritinėse istorinėse situacijose)

Kam bažnyčioje reikalingi meno kūriniai? (Vizualinis tikėjimo perdavimas, meninė raiška, parapijos bažnyčia, didieji menininkai: dailininkai, skulptoriai, pvz., Mikelandželo tapyba Siksto koplyčioje, šv. Petro ir Povilo barokinė bažnyčia Vilniuje ir t.t)

C2 Jauna Bažnyčia

Ar Bažnyčia jauna? (Pasaulio ir Lietuvos jaunimo dienos, jų tradicija, veiklos; katalikiški jaunimo centrai, parapijų grupės ir t.t.)

Ar popiežius supranta jaunimą? (Susitikimai su jaunimu, pasakytos kalbos, laiškai, žinia jaunimui, *Christus vivit* ir t.t.)

D1 Marija ir šventieji maldos mokytojai

Kada mano širdis gieda? (Švč. Mergelė Marija maldos pavyzdys, Magnificat, Marijos globa, apsireiškimai)

Kas vagia asmeninę ir bendruomeninę maldą? (gyvenimo prioritetai, besimeldžiančių žmonių maldos pavyzdžiai mano aplinkoje, stereotipiniai pasiteisinimai: „melstis galiu ir miške, kam eiti į bažnyčią“, „bažnyčioje tik močiutės“, „Dievui - taip, Bažnyčiai - ne“ ir kt.)

D2 Jauni šventieji

Ar metai nulemia šventumą? (jaunimo talentų, gebėjimų atsiskleidimas kovojant už taiką, artimo gerovę, tiesą, uolumą tikėjime, *pasirinktina*: šv. Kazimieras, šv. Faustina Kovalska, šv. Joana Arkietė, šv. Kotryna Tekakwitha, pal. Izidorius Bakanja ir kt.)

D3 Misija - įmanoma

Ar visoms profesijoms reikalingas pašaukimas? (profesija, darbas kaip pašaukimas ar kaip uždarbis ir karjera b)

Ar misionierių reikia tik Afrikai? (Bažnyčios misijos, pašaukimų pavyzdžiai, jaunimo dalyvavimas misijose)

Ar visi gali būti misionieriai? (per Krikštą ir Sutvirtinimą gautas pašaukimas - skelbti ir liudyti Kristų)

E1 Bioetikos principai

Kuo skiriasi bioetika nuo biologijos? (Bioetikos samprata, veiksmo moralumo kriterijai, mažesnio blogio ir dvigubos pasekmės principas)

Kokiai kultūrai pritariu: gyvybės ar mirties? (Bioetikos problemos: abortas, dirbtinis apvaisinimas, eksperimentai su embrionais, kontracepcija, genų inžinerija, klonavimas, atsakinga tėvystė – motinystė, eutanazija ir ori mirtis mirties bausmė, organų donorystė)

E3 Nuo priteklaus iki perteklaus

Ar visi turime teisę į gyvenimą ir pragyvenimą? (Darbo reikšmė, vergovės formos. *Pasirinktina* palyginimas apie vynuogyno darbininkus Mt 20,1-16, palyginimas apie talentus Mt 25,14-30)

ORTODOKSŲ (STAČIATIKIŲ) TIKYBA

1. Paskirtis

Ortodoksų tikybos pamokose stengiamasi ugdyti krikščioniškąjį mokinių bendruomeniškumą, įtraktiant į ugdomąją veiklą visus, gerbiant kiekvieno pažiūras ir nuostatas. Pamokos supažindina su ortodoksų tikėjimu, atveria asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdo pasitikėjimą Dievu ir atvirumą žmonėms ir krikščionišką moralę. Temos formuluojamos krikščioniškoje antropologinėje plotmėje, įvardinant tuos asmens gyvenimo santykius, kurie yra pamatiniai, būtini žmonių bendravimui ir atpažįstami kaip labiausiai trokštami (pasitikėjimas, atsakomybė, globa, gailėstingumas), aptariant jų stoką visuomenėje ir būdus jiems stiprinti (pagarba kiekvienam žmogui, atidumas kito poreikiams, asmeniško ryšio su Dievu ugdymas, rūpinimasis kūrinija). Teikiant mokytojui galimybę kūrybiškai atliepti į mokinių keliamas santykių problemas ir jas kartu svarstyti tikėjimo šviesoje, remiamasi „gyvenimo – tikėjimo – naujo gyvenimo“ metodologine rekomendacija.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslai

Padėti mokiniams pažinti krikščioniškąsias vertybes kaip asmeniškai priimamus gyvenimo siekinius ir paskatinti jomis grįsti savo santykis su žmonėmis, Dievu, savimi ir pasauliu. Mokiniai supažindinami su ortodoksų tikėjimo pagrindais, jiems atveriamas asmeniško ryšio su Dievu svarba kasdieniame gyvenime, pagarbos kiekvienam žmogui būtinybė, skatinamas ir gilinamas jų santykis su Kristumi ir Bažnyčios bendruomene. Itin iškeliamas (bio)etinių, egzistencinių, socialinių, kultūrinių klausimų svarstymas tikėjimo šviesoje, bendravimas su krikščionimis ir tarpreliginis dialogas. Pasitelkus Šventojo rašto išmintį ugdyti ortodoksų teologinio raštingumo (biblinio teksto skaitymo ir suvokimo, Bažnyčios istorijos, kultūros paveldo pažinimo) kompetenciją, suteikti jaunajai kartai galimybę įsisąmoninti konfesinės ir pasaulietinės moralės pagrindus.

2.2. Uždaviniai

2.1.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

- suvokti save kaip Dievo kūrinį, o pasaulį ir kitus žmones - kaip Dievo dovaną;
- suprasti ir pažinti Dievo apreiškimą Šventajame Rašte, Kristaus šeimą - Bažnyčią, jos gyvenimą ir šventimą;
- mokytis perimti krikščioniškąsias vertybes ir jomis grįsti santykį su Dievu, kitais, savimi, aplinka;
- ugdyti mokinių sąžinę, gailėstingumą, gebėjimą derinti laisvę ir atsakomybę.

2.1.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

- pagilinti krikščioniškąsias vertybines nuostatas ir pritaikyti sprendžiant šiandienos problemas, atsiliepiant į kultūrinius ir moralinius iššūkius;
- ugdyti mokinių socialumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, atvirumą gyvenimo kaitai, savo vertės pajautimą ir norą tobulėti;

- susipažinti su Ortodoksų Bažnyčios tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios kultūriniu ir istoriniu paveldu;
- ugdyti krikščioniškas vertybes gerbiant įvairių pažiūrų žmones.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto (ST) pažinimas	– (A1). Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas – (A2.) Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	– (B1.) Jėzaus atpirkimo misija – (B2.) Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui – (B3.) Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu – B4.) Bendravimas ir santarvės raiška
4.3 (C) Bažnyčia ir liturgija	– (C1.) Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą
4.4 (D) Asmens tobulėjimas ir visuomenė	.
E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis	

5. Pasiiekimų raida

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
A. Šventojo rašto pažinimas				
A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas				
A1. <u>Klausosi</u> Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, <u>supranta</u> , kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsiliepti. <u>Pavaizduoja</u> Šventojo Rašto pasakojimus.	A1. <u>Atpažįsta</u> Šventojo rašto žodinę / dvasinę prasmę ir <u>suvokia</u> skaitomo teksto turinį, įvykių eigą, moka naudotis Šventuoju raštu. <u>Apmąsto</u> savo santykį su Dievu, <u>klausinėja</u> apie tai, kas išgirsta, matyta, pajausta.	A1. <u>Paaškina</u> Biblijos atsiradimo istoriją: nuo žodinio pasakojimo iki rašytinio teksto. <u>Susipažįsta</u> su ST ir NT struktūra, kanonu, žanrais.	A1. <u>Ivardija</u> Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaškina istorinį kontekstą. <u>Lygina</u> Biblijos pasakojimus ir paaškina jų sąsajas su gyvenimu.	A1. <u>Nusako</u> Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.
A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas				
A2. <u>Atpasakoja</u> Šventojo rašto istorijas ir paaškina jų prasmę, <u>apibūdina</u> save, kaip ieškantį žmogų ir atrandantį tokias tiesas, kaip atlaidumą, gailestingumą, meilę žmonėms.	A2. <u>Skaito</u> nurodytą biblinį tekstą, reflektuoja ir interpretuoja. <u>Atpažįsta</u> pasaulio sukūrimo biblinį vaizdą, pagrindžia bibliniu tekstu.	A2. Perskaitytą biblinio teksto pasakojimą <u>lygina</u> su gyvenimu. <u>Reflektuoja</u> ir <u>išreiškia</u> biblijos istorijų siužetus. <u>Analizuoja</u> biblinį tekstą kaip kultūrinį paveldą.	A2. <u>Skaitydamas</u> biblinius tekstus juos <u>sieja</u> su <u>istoriniu</u> teksto kontekstu. <u>Analizuoja</u> biblinius tekstus ir atpažįsta jų aktualumą, sieja su asmenine patirtimi.	A2. <u>Analizuoja</u> biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste: <u>interpretuoja</u> , <u>atpažįsta</u> biblinius motyvus, <u>sieja</u> pagrindines biblines istorijas mene ar literatūroje, <u>atpažįsta</u> biblinį pasakojimą ir jį atkuria.
B. Tikėjimo turinio pažinimas				
B1. Jėzaus atpirkimo misija				

B1. <u>Atsako</u> į klausimus apie Jėzaus gimimo ir Priskėlimo istoriją.	B1. <u>Išvardija</u> kelis Šventuosius, <u>pasakoja</u> apie Jėzaus šeimą, Mergele Mariją.	B1. <u>Įvardija</u> Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes. Pasakoja Jėzaus gyvenimo istoriją ir supranta jo misiją.	B1. <u>Atpažįsta</u> Jėzaus gimimo, mirties ir Priskėlimo slėpinio požymius. <u>Ižvelgia</u> ir supranta savo gyvenimo ir Išganyimo istorijos sąsajas.	B1. <u>Sieja</u> Įsikūnijimo ir Išganyimo slėpinį su Biblija. <u>Suvokia</u> Dievo įdiegtą širdyje laimės troškimą kaip pašaukimą į laimę Dieve.
B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui				
B2. <u>Papasakoja</u> apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją.	B2. <u>Svarsto</u> , kokiam gyvenimui žmones kviečia Jėzus.	B2. <u>Kelia</u> klausimus apie pasaulio atsiradimo biblinį ir mokslinį aiškinimą.	B2. <u>Stebi</u> save ir aplinkinius, <u>ižvelgia</u> Dievo dovanotą individualumą. <u>Apibūdina</u> Jėzų kaip Mokytoją. <u>Bando</u> sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais. <u>Analizuoja</u> Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus NT.	B2. <u>Supranta</u> evangelinį kvietimą ugdyti savo talentus ir gebėjimus. <u>Įvardija</u> Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus. <u>Kelia</u> savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klausimus.
B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu				
B3. <u>Suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, <u>pripažįsta</u> savo unikalumą. Nusako, kuo esame Dievo ypatingai apdovanoti.	B3. <u>Supranta</u> tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenimui. <u>Vertina</u> savo ir kitų skirtingumą, <u>suvokia</u> , kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms.	B3. <u>Tyrinėja</u> , kodėl žmonės tiki į Dievą. Nurodo ir <u>kritiškai vertina</u> netikėjimo priežastis. Paaškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus.	B3. <u>Aptaria</u> socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje. <u>Suvokia</u> savo socialinius vaidmenis. <u>Svarsto</u> asmens savarankiškumą ir galimybes rinktis, <u>stengiasi</u> atsilipti į Dievo kvietimą ieškodamas savo pašaukimo.	B3. <u>Vertina</u> tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių. <u>Analizuoja</u> asmens pamatinius poreikius remdamasis krikščionišku požiūriu bei ieško būdų išspręsti problemas.
B4. Bendravimas ir santarvės raiška				
B4. <u>Mąsto</u> apie šalia esančius žmones, <u>pažįsta</u> jų skirtumus, juos <u>gerbia</u> .	B4. <u>Skiria</u> ortodoksų tikėjimą nuo kitų religijų, <u>gerbia</u> kitų žmonių	B4. <u>Identifikuoja</u> didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja.	B4. <u>Atpažįsta</u> ir <u>apibūdina</u> savo krikščioniškąjį tapatumą.	B4. <u>Ižvelgia</u> tikėjimo tradicijų įvairovę. <u>Skiria</u> Ortodoksų Bažnyčios ir

Supranta pagrindinių krikščioniškų švenčių prasmę.	apsisprendimo laisvę. <u>Atpažįsta</u> ir <u>įvardija</u> tikėjimo skirtumus ir juos gerbia, gali paaiškinti keletą religinių simbolių.	<u>Atpažįsta</u> kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.	Lygina krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su ortodoksų tikėjimu.	religinių judėjimų vertybines nuostatas. <u>Komentuoja</u> , kad skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.
C. Bažnyčia ir liturgija				
C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą				
C1. <u>Skiria</u> sąvokas „Bažnyčia“ (bendruomenė) ir „bažnyčia“ (pastatas). <u>Supranta</u> , kaip elgtis bažnyčioje, <u>skiria</u> , kas yra malda ir geba melstis. <u>Geba</u> pasidalyti religine patirtimi, kaip tapo krikščioniu, gali <u>papasakoti</u> apie krikšto vardo globėjus.	C1. <u>Apibūdina</u> bažnyčios liturginių metų laikotarpius, religines šventes. <u>Supranta</u> sakramento sąvoką, <u>įvardija</u> sakramentus ir jų reikšmę.	C1. <u>Atpažįsta</u> pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus bažnyčioje. <u>Pristato</u> Bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę. <u>Žino</u> sakramentų prasmes ir jų šventimą.	C1. <u>Aptaria</u> tikėjimo raiškos būdus, formas, simbolius: malda, liturgiją, sakramentus, spalvas, simbolius, meninę raišką. Kasdieniu gyvenimu <u>liudija</u> gyvą krikščionišką tikėjimą pasirinkdamas pramogas, laisvalaikio formas, šventimo būdus.	C1. <u>Analizuoja</u> ir pagarbiai <u>vertina</u> liturgiją ir kūrybiškai įsitraukia į jos vyksmą. <u>Paaiškina</u> sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė				
D1. <u>Žino</u> , kaip būti su kitais ir tarp kitų. <u>Susitaria</u> iškilus nesusipratimams, <u>moka</u> atsiprašyti, <u>sugeba</u> padėti kitiems. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.	D1. <u>Vertina</u> poelgius atsižvelgdamas į Aukso taisyklę ir Dekalogą. Iškilus nesusitarimui, <u>moka</u> ieškoti savo kaltės ir ją pripažinti. Bando modeliuoti ir taikyti gyvenime įvairius susitaikymo būdus.	D1. <u>Atpažįsta</u> dvasinio gyvenimo trukdžius. <u>Žino</u> gerus darbus kūnui ir sielai, juos apibrėžia. Paaiškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.	D1. <u>Analizuoja</u> tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. <u>Palygina</u> tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus. <u>Suvokia</u> tikėjimo ir tautos tradicijų sąsajas.	D1. <u>Apibūdina</u> šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu. <u>Analizuoja</u> savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis ir vertybėmis.
E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis				
E1. <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta. <u>Ižvelgia</u> , kas	E1. <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, <u>suvokia</u> gamtos	E1. <u>Supranta</u> krikščionišką	E1. <u>Susipažįsta</u> su pagrindiniais socialinio	E1. <u>Tyrinėja</u> Bažnyčios socialinį mokymą, <u>svarsto</u>

<p>kenkia kūno ir sielos sveikatai. <u>Saugo</u> Dievo sukurtą gyvybę ir <u>geba</u> ja rūpintis.</p>	<p>augimą, Dievo globą kūrinijai. <u>Išvelgia</u>, kaip poelgiai veikia savijautą. <u>Supranta</u>, kaip siejasi susitaikymas su kitais, Dievu ir savimi. Skirsto savo gyvenimo patirtis į svarbias ir mažiau svarbias, geba pagrįsti savo pasirinkimą.</p>	<p>atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Pateikia pavyzdžių, dalyvauja socialinėje tarnystėje, pilietinėje veikloje.</p>	<p>Bažnyčios mokymo principais ir gali juo pagrįsti. Spręsdamas socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.</p>	<p>ir siūlo, kaip jį pritaikyti bendruomenės gyvenime. <u>Stengiasi</u> vadovautis dvasinėmis vertybėmis: Dekalogu ir darbais, atsispirti vartotojiškai nuostatai.</p>
---	---	---	---	--

6. Mokymosi turinys

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1-2 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Susitikti su Tuo, kuris mane kviečia. Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Dievas yra mylintis Kūrėjas. Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės? Kaip ir kuo dėkojame Dievui už mums dovanotą pasaulį? Šventųjų gyvenimo pavyzdžiai.

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Kas yra Šventasis Raštas? Per Šventąjį Raštą pažįstu savo Dievą. Kodėl ir kaip Dievas kreipiasi į žmogų? Samuelio istorija. Kaip galime atsiliesti į Dievo kvietimą?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Iš kur sužinau apie Jėzaus gyvenimą? (Apsireiškimas Marijai, Rytų išminčiai, Jėzaus vaikystė, stebuklai, pagalba žmonėms, malda, kančia, Prisikėlimas). Jėzus nori, kad būčiau Jo bičiulis – kaip galėčiau į tai atsiliesti?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Ar viską apie Dievą galėtume lengvai paaiškinti ir įsivaizduoti? Dievas yra Asmuo, kaip ir aš, tačiau yra slėpinys, kurio negaliu suvokti. Aš galiu su Juo bendrauti, Jį pasikviesti.

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas? Augti yra džiugu: kaip aš išreiškiu džiaugsmą ir dėkingumą Kūrėjui? Visi esame apdovanoti: turime kūną ir sielą, protą ir valią. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Mokausi bendrauti su kitais ir su Jėzumi. Džiugu susitikti su Jėzumi: Jis mus daro geresnius, malonesnius, draugiškesnius. Kas lengviau – klausytis ar pačiam kalbėti? kažkas mūsų viduje padeda nuspręsti – kas tai galėtų būti? Sąžinė – Dievo balsas ir brangi Jo dovana. Kodėl žmonės tariasi dėl įvairių dalykų, susitaria žodžiu, rašo sutartis, kuria taisykles bei įsakymus? Kas padeda, o kas trukdo laikytis susitarimų? Mozės istorija. Nepaisydami Dievo Įsakymų negalime gyventi – kodėl?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kas yra bažnyčia, o kas Bažnyčia? Kaip aš pasisveikinu su Dievu? Kokias žinau didžiausias Bažnyčios šventes? Ką švenčiame per Kalėdas? Šv. Velykos – pati didžiausia šventė. Kodėl? Sekmadienis – ypatingoji diena. Kodėl? Esu kviečiamas švęsti ir aš, nejaugi atsisakyti?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kokį bendravimą vadiname gražiu ir kodėl? Gera, kai esu mandagus ir broliškas. Koks yra tikras draugas? Kaip susirasti draugų? Draugystė krikščionių bendruomenėje, Bažnyčioje. Draugystės pavyzdžiai iš Šventųjų gyvenimo istorijų. Kas žmones suartina? Mano šeima ir kitos šeimos. Kas sieja žmones šeimoje? Šventinės tradicijos.

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kas yra gyvybės Davėjas ir Palaikytojas? Visa, kas gyva, auga ir kinta. O kaip keičiuosi aš? Kodėl ir kaip saugome savo ir kitų gyvybę? Sveikata yra trapi dovana.

6.1.2. 3-4 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Naujasis Testamentas – Geroji Naujiena mums. Evangelija ir evangelistai – ką šie žodžiai reiškia? Kokia yra Geroji Naujiena? Naujajame Testamente ieškau gerų žinių apie Dievo karalystę ir kaip galiu prisidėti ją kuriant. Žodžio liturgija Bažnyčios šventime: kaip ji mums padeda suprasti švenčių prasmę?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Šventas Raštas – ypatinga knyga. Kas parašė Šventąjį Raštą? Kodėl Šventąjį Raštą vadiname Knygų knyga? Mokausi pažinti Šventąjį Raštą, jį skaityti, jo klausytis ir suvokti, ką Dievas man kalba.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Dievas mus nuolat kalbina ir kviečia. Kodėl? Abraomo istorija. Izaoko ir Jokūbo istorijos. Dievas dažniausiai veikia per žmones. Kaip mes tai patiriame? Šventieji moko mylėti: meilės pavyzdžiai Šventųjų gyvenimuose; Mergelė Marija. Šventieji mus lydi: Šventųjų bendravimas.

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Viešpats mus lydi: žmogus ieško džiaugsmo. Geroji Jėzaus Naujiena (Amžinasis gyvenimas). Norime būti laimingi (krikščionio gyvenimas). Laikinieji ir amžinieji dalykai. Esu kviečiamas rinktis tai, kas mažina, ir nenusiminti dėl to, kas laikina. Kuo galiu prisidėti, kad ateitų Dievo karalystė?

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kuo esu ypatingas ir vertingas? Ar esu vertingesnis už kitus ir kodėl? Dievo man dovanotosios būdo savybės – kaip tu naudojuosi? Kaip tikėjimas pratirtina mano gyvenimą?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Dievas – visų Tėvas, Jis pažįsta ir myli kiekvieną. Koks yra mano bendravimas su kitais žmonėmis? Mano bendraamžiai ir aš? Kaip aš priimu tai, ką sako kiti? Aukso taisyklė – kodėl ji „auksinė“? Gal verta ją išbandyti – čia ir dabar?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kas yra simbolis? Kokie yra religiniai ženklai ir simboliai? Kuo krikščionims svarbūs šviesos, duonos, kryžiaus ženklai? Liturginio kalendoriaus spalvos, simboliai – ką jie atskleidžia?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Dauguma žmonių tiki į Dievą, tačiau ne visi vienodai. Kodėl? Ką žinau apie kitas religijas? Kuo nuo kitų religijų skiriasi ortodoksų tikėjimas? Kuo tiki visi krikščionys? Kuo jiems svarbus Jėzus Kristus? Jėzus ir aš: ką Kristus reiškia man?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kas gali pakenkti mano kūnui ir sielai? Kūrėjas nori, kad būtume sveiki ir laimingi. Kodėl ir kaip suagome bei stipriname kūno sveikatą? Kaip galiu puoselėti ir stiprinti sielos sveikatą?

7.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės

7.2.1. 5 klasė

7.2.2. 6 klasė

7.2.3. 7 klasė

7.2.4. 8 klasė

7.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

7.3.1. 9 klasė

7.3.2 10 klasė

8. Pasiekimų vertinimas

9. Pasiekimų lygių požymiai

EVANGELIKŲ LIUTERONŲ TIKYBA

1.Paskirtis

Evangelikų liuteronų tikybos mokymas vykdomas bendrojo lavinimo mokyklose, kuriose mokiniai pasirenka mokytis evangelikų liuteronų tikybos. Mokiniai, mokydamiesi evangelikų liuteronų tikybos, supras, jog Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia išpažįsta mokymo ir gyvenimo vienatiniu pagrindu Senojo ir Naujojo Testamento kanoniškas knygas ir, aiškindama Šventąjį Raštą, laikosi krikščionijos istorijos eigoje sudarytų Apaštališkojo, Nikėjiškojo ir Atanaziškojo tikėjimo išpažinimų, nepakeistos Augsburgio konfesijos, Martyno Liuterio katekizmų ir visų kitų Santarvės knygoje (Liber Concordiae 1580 m.) sudėtų raštų. Pamokų metu mokiniai susipažįsta ir analizuoja Šventąjį Raštą, Bažnyčios istoriją, liturgiją, kultūrinį paveldą, ieško atsakymų į gyvenimo, moralės, egzistencinius klausimus, mokosi pažinti save, kitus, juos supantį pasaulį, bendrauti su Dievu ir artimu vadovaudamiesi krikščioniškosiomis vertybėmis.

2.Tikslai ir uždaviniai

2.1.Tikslas

– mokant evangelikų liuteronų tikybos, siekiama kiekvienam mokiniui padėti suvokti Šventąjį Raštą kaip Dievo Žodį, Dievo veikimą Šventajame Rašte, Bažnyčioje, tiek pačiame žmoguje, tiek ir jo gyvenime. Siekiama, jog mokiniai suvoktų save kaip asmenybę, ugdytų pasitikėjimą savimi, Dievu, žmonėmis, grindžiant krikščioniškosios moralės nuostatomis bei bendražmogiškais vertybėmis. Bendradarbiaudami tarpusavyje mokytojai ir mokiniai ieškos atsakymų į kylančius egzistencinius, tikėjimo, gyvenimo prasmės klausimus Šventajame Rašte, evangelikų liuteronų mokyme, krikščionybės istorijoje. Taip pat evangelikų liuteronų tikybos pamokų metu siekiama padėti mokiniams atskleisti asmenines, bendražmogiškas, krikščioniškas savybes, kuriomis grįstų asmeninį, visuomeninį, krikščionišką gyvenimą.

2.2. Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekiant evangelikų liuteronų tikybos ugdymo tikslo, mokiniai:

- skatinami suprasti Šventąjį Raštą kaip Dievo Žodį;
- supažindinami su evangelikų liuteronų bažnyčios liturgija, jos istorija, evangelikų liuteronų kultūriniu istoriniu paveldu, krikščionybės istorija;

- mokinasi atrasti gyvenime moralės, krikščioniškas, bendražmogiškas vertybes, jomis grįsti asmeninį, krikščionišką gyvenimą;
- skatinami ugdytis atsakomybę už savo poelgius, elgesį grindžiant krikščionišku atsakingumu, gyvenant pagal krikščioniškas vertybes.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai.

Siekiant evangelikų liuteronų tikybos ugdymo tikslo, mokiniai:

- skatinami pažinti Šventąjį Raštą kaip Dievo Žodį;
- supažindinami su evangelikų liuteronų bažnyčios liturgija, katekizmu, kitais Liuteroniško Tikėjimo Išpažinimo Raštais;
- drauge mokosi rasti gyvenime krikščioniškas vertybes, ieškoti jų sąsajų su gyvenimu ir gyvenimą grįsti šiomis vertybėmis;
- mokosi būti atsakingiems už savo pasirinkimus, poelgius, elgesį ir gyvenimą grindžiant krikščioniškomis vertybėmis.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritys	A	B	C	D	E
Dalykai					
Evangelikų liuteronų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Moralė/etika arba žmogus ir pasaulis

5. Pasiekimų raida

6. Mokymosi turinys

8. Pasiekimų vertinimas

9. Pasiekimų lygių požymiai

EVANGELIKŲ REFORMATŲ TIKYBA

1. Paskirtis

Evangelikų reformatų tikybos mokomasis dalykas supažindina mokinius su Šventuoju Raštu, kaip biblinio tikėjimo pamatu, viliantis, kad Biblijos, kaip Dievo Žodžio pažinimas sąlygos mokinių

moralinę transformaciją, pažadins poreikį asmeniškai pažinti Kristų, kaip savo Atpirkėją, suteiks viltį ir prasmę, ugdyt pasitikėjimą Dievu ir vidinę pagarbą Dievui, kiekvienam žmogui, kūrinijai.

Mokiniai yra skatinami kelti tikėjimo, asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų Šventojo Rašto šviesoje bei apmąstant tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvą.

Evangelikų reformatų tikybos programa yra sudaryta remiantis Šventuoju Raštu (Biblija), pagrindiniais evangelikų reformatų išpažinimo raštais, Evangelikų reformatų bažnyčios paveldu ir jos istorija.

Mokytojams paliekama galimybė lanksčiai pritaikyti ugdymo turinį ir metodus, atsižvelgiant į konkrečią situaciją ir mokinių poreikius.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslai

Siekiami, kad Evangelikų reformatų tikybos pamokose mokiniams būtų suteikiamos galimybės:

- formuoti Šventojo Rašto išmintimi grįstą pasaulėžiūrą ir suvokti save ir supantį pasaulį Dievo Žodžio šviesoje;
- per Atpirkimo istorijos pažinimą ugdyti giluminį moralinių nuostatų įsisąmoninimą ir įprasmiti tai per pagarbą ir atsakingą santykį su Dievu, savimi, visuomene, gamta ir pasauliu.
- ugdyti gebėjimą empatiškai užjausti, suprasti kiekvieną asmenį ir nesitaikstyti su prievartos, neteisingumo, patyčių apraiškomis artimoje ir tolimoje aplinkoje.

2.2. Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami religinio ugdymo tikslo mokiniai

- susipažįsta su Šventajame Rašte atskleidžiama Atpirkimo istorija ir apmąsto savo vietą joje.
- puoselėja pagarbą ir nuostabą santykyje su Kūrėju ir kūrinija.
- ugdomi pradinis Biblijos studijavimo gebėjimus.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami religinio ugdymo tikslo, mokiniai

- susipažįsta su pagrindinėmis evangelikų reformatų tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios istoriniu ir kultūriniu paveldu.
- mokosi skaityti ir suprasti Šventąjį Raštą kaip užrašytą Dievo Žodį.
- susipažįsta su pasaulio religijomis bei krikščioniškomis konfesijomis
- ugdomi toleranciją įvairių pasaulėžiūrų žmonėms.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
4.1. Pažinimo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos dalyku ugdomas žingeidumas pažinti save ir supantį pasaulį Dievo Žodyje atskleistos Atpirkimo istorijos kontekste.</p> <p>Mokiniai dalyko žinias ir gebėjimus ugdo analizuodami Šventojo Rašto (Biblijos) tekstus, pagrindinius evangelikų reformatų išpažinimo raštus, Heidelbergo katekizmą.</p> <p>Mokiniai mąsto kritiškai, kai suvokia ir tikslingai taiko Šventojo Rašto principus kasdienybėje, išsako savo nuomonę, analizuoja išskylančias problemas, kritiškai vertina alternatyvius požiūrius ir šaltinių patikimumą internete.</p> <p>Mokėjimo mokytis gebėjimus mokiniai ugdo suvokdami, kaip taikyti Šventojo Rašto skaitymo ir aiškinimo principus, tikslingai ir atsakingai atsirinkdami informaciją įvairiuose šaltiniuose, tirdami ir kritiškai reflektuodami, susiedami naują informaciją su jau žinoma, savarankiškai planuodami asmenines Šventojo Rašto studijas.</p>
4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	<p>Per evangelikų reformatų tikybos dalyką mokiniai yra skatinami apmąstyti savo ir kito asmens, sukurtų pagal Dievo atvaizdą, unikalumą, vertę bei prasmę. Nagrinėdami biblines istorijas mokosi atpažinti ir valdyti emocijas, puoselėti sveikus tarpusavio santykius pozityviai spręsti konfliktus ir atsakingai priimti sprendimus; analizuoja įvairias situacijas ir mokosi įveikti iššūkius; įvardija bendramogiškas vertybes ir geba paaiškinti vertybių svarbą priimant sprendimus.</p> <p>Dalyko turinys yra organizuojamas taip, kad mokiniai ugdytųsi empatiškumo, socialinio sąmoningumo ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimo įgūdžius, ugdytųsi pagarbų elgesį su gamta ir suvokimą apie visos kūrinijos integralumą.</p> <p>Mokiniai rūpinimosi sveikata svarbą ir įgūdžius ugdo reflektuodami žmogaus sielos ir kūno vienovę, ugdydamiesi nuostabą ir dėkingumą Kūrėjui už savo būtį.</p>
4.3. Kūrybiškumo kompetencija	<p>Per evangelikų reformatų tikybos pamokas ugdo tyrinėjimo gebėjimus, ieškodami reikiamos informacijos įvairiuose šaltiniuose, kritiškai vertindami rastą informaciją bei jos patikimumą. Generavimo gebėjimus mokiniai ugdo argumentuotai išreiškdami savo požiūrį, pagrįsdami Šventuoju Raštu ir savo patirtimi.</p> <p>Mokiniai ugdo kūrybinį mąstymą keldami klausimus, svarstydami alternatyvius atsakymus. Ugdoma ištvermė ir drąsa priimti gyvenimo sudėtingumą bei gebėjimas išvelgti viltį „jau ir dar ne“ biblinėje perspektyvoje. Reflektuojama kristocentriško mąstymo ir veikimo galia.</p> <p>Ugdomi mokinių gebėjimai generuoti kūrybines idėjas esamos informacijos pagrindu, ieškoti sprendimų bei išraiškos formų.</p>

4.4. Pilietiškumo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos pamokose pilietinis tapatumas yra ugdomas nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis. Mokiniai skatinami apmąstyti ir susieti asmeninę laisvę su atsakomybe už savo veiklą ir jos rezultatus, dalyvauti bendruomenės veikloje, atsiliepti į žmonių poreikius. Ugdoma, kad mokinys prisidėtų prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo</p> <p>Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms ugdoma aptariant įvykius, mokiniams aktualius problemas, dalinantis nuomone ir informacija.</p> <p>Taip pat mokiniai skatinami suprasti kitokius galimus požiūrius į tuos pačius dalykus, reiškinius, į kitų religijų nuostatas, kitas tautas, demonstruoti empatiją ir toleranciją kitokiai nuomonei ir kitokiam požiūriui į gyvenimą. Mokiniai motyvuojami gerbti Lietuvos valstybę, jos istoriją.</p>
4.5. Kultūrinė kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos programa ugdo kultūrinį sąmoningumą, kuris grindžiamas žiniomis apie evangelikų reformatų ir kitų konfesijų ir tikybų, tautų kultūros tradicijas. Pabrėžiama kultūrų ir tikėjimų įvairovė, ugdomas jų pažinimas ir supratimas, skatinantis toleranciją kitiems.</p> <p>Mokinys ugdysis savo estetinį skonį ir išraišką analizuodamas tikėjimo tiesų išraišką mene, perteikdamas savo religinius išgyvenimus bei refleksijas įvairiomis raiškos priemonėmis.</p>
4.6. Komunikavimo kompetencija	<p>Evangelikų reformatų tikybos ugdymo programoje komunikavimo kompetencija ugdoma mokantis kurti pranešimus, atpasakojant tekstus, atmintinai mokantis įvairias ištraukas iš Šventojo Rašto, samprotaujant apie biblinius tekstus ir gyvenimo reiškinius, pateikiant savo nuomonę ir pagarbiai išklausant ir įsiklausant į kito nuomonę.</p> <p>Ugdymo pamokose veikla organizuojama taip, kad mokiniams būtų sudaromos galimybės išmokti rasti ir pasirinkti informaciją įvairiuose informacijos šaltiniuose; skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.</p>

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto (ST) pažinimas	<ul style="list-style-type: none"> – (A1.) Pagrindžia Šventojo Rašto autoritetą – (A2.) Tyrinėja Biblijos struktūrą – (A3.) Nagrinėja Biblijos pasakojimą – (A4.) Skaito ir interpretuoja Biblijos tekstą
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	
4.3 (C) Bažnyčia ir liturgija	
4.4 (D) Asmens tobulėjimas ir visuomenė	
E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis	

5. Pasiekimų raida (2020-08-21)

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
A ŠVENTOJO RAŠTO PAŽINIMAS				
A1 Pagrindžia Šventojo Rašto autoritetą				
A1 Supranta, kad Biblija yra Dievo knyga (Dievo Žodis), kurioje pasakojama apie Dievą ir Jo sukurtą pasaulį. Žino, kad Biblija yra tiesa ir kad galima iš jos mokytis.	A1 Apmąsto, kad Biblija yra Dievo Žodis ir kad galima ja pasitikėti. Įvardija kelias Biblijos tiesas ir paaiškina, kaip galima jas pritaikyti gyvenime	A1 Paaškina, kodėl Biblija gali būti patikimas pasaulėžiūros ir gyvenimo pamatas.	A1 Analizuoja Biblijos svarbą formuojantis vertybių sistemą.	A1 Pagrindžia savo gyvenimo vertybes Biblijos autoritetu. Paaškina Biblijos kanono susiformavimą.
A2 Tyrinėja Biblijos struktūrą				
A2 Įvardija dvi Šventojo Rašto dalis. Padaro išvadą, kad Biblija yra sudaryta iš skirtingų knygų.	A2 Atpažįsta Senojo ir Naujojo Testamentų knygų pavadinimus. Apibrėžia Penkiaknygės, viso Šventojo Rašto pamato, struktūrą.	A2 Įvardija pagrindines Senojo Testamento knygų grupes. Nusako bendrais bruožais istorinių, išminties ir pranašų knygų ypatumus, pagrindines temas.	A2 Įvardija visas Naujojo Testamento knygas. Bendrais bruožais nusako evangelijų, laiškų ir apreiškimo knygos ypatumus, pagrindines temas.	A2 Klasifikuoja visas Senojo ir Naujojo Testamentų knygas, analizuoja jų ypatumus ir sąsajas.
A3 Nagrinėja Biblijos pasakojimą				
A3 Žino ir papasakoja kelias istorijas iš Biblijos. Atpažįsta pagrindinius Atpirkimo istorijos įvykius (sukūrimas, nuopuolis, Dievo	A3 Paaškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą ir įvardija, ko galima pasimokyti iš jų.	A3 Išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius chronologine tvarka, sieja Biblijos veikėjus	A3 Įvardija pagrindinius Naujojo Testamento įvykius chronologine tvarka. Apibrėžia Jėzaus Kristaus misiją.	A3 Nusako ryšį tarp Senajame ir Naujajame Testamentuose atskleistos Sandoros. Atpažįsta nuorodas į Jėzų

pažadas ir jo išsipildymas)		su atitinkamais įvykiais Biblijoje.		Kristų Senajame Testamente.
A4 Skaito ir interpretuoja Biblijos tekstą				
A4 Klausosi skaitomo teksto iš Biblijos ir atpažįsta Biblijos teksto sąrangą. Išsako savo samprotavimus apie perskaitytą tekstą.	A4 Paaiškina Biblijos teksto nuorodos sandarą ir reikšmę. Suranda Biblijos ištrauką pagal pateiktą nuorodą. Išsako samprotavimus apie perskaitytą tekstą, užduoda klausimus. Susipažįsta su įrankiais, padedančiais geriau suprasti tekstą (žemėlapiai)	A4 Randa ir paaiškina paralelines Biblijos istorijas. Bendrais bruožais nusako, kuo Biblijos vertimai skiriasi nuo originalo. Remiasi Biblija apibūdindami savo asmeninį santykį su Dievu.	A4 Paaiškina Biblijos komentarų vaidmenį aiškinant Biblijos tekstus.	A4 Įvertina rašytines ar sakytines interpretacijos pagrindumą Biblijoje.

(kita dalis yra ruošama ir bus pateikta artimiausiu metu)

6. Mokymosi turinys

8. Pasiekimų vertinimas

9. Pasiekimų lygių požymiai

KARAIMŲ TIKYBA

1. Paskirtis

Karaimų tikyba šioje atnaujintoje programoje yra integrali dorinio ugdymo dalis. Jos bendroji paskirtis yra ugdyti mokinių kompetencijas pasitelkiant karaimų tikybos žinias, istorinį patyrimą, moralines nuostatas. Šioje ugdymo programoje atsižvelgiama į tai, kad karaimų tikybos pamokas lankys greičiausiai nedaug vaikų, ir tikėtina, kad mokinių grupės gali būti mišrios (t.y. karaimų ir ne karaimų tautybės mokiniai) ar įvairaus amžiaus. Tad paliekama galimybė mokytojui lanksčiai pritaikyti ugdymo turinį ir metodus, atsižvelgiant į konkrečią situaciją ar į mokinių poreikius. Programos kūrėjai numato ir dar vieną jos paskirtį – suteikti žinių apie karaimus ir jų tikyba kitų konfesijų ar kitų dalykų mokytojams, jei jie turėtų galimybę tas žinias integruoti į savo pamokas, siekdami mokiniams pristatyti šią įdomią Lietuvos kultūros dalį kaip daugiakultūrės Lietuvos dėmenį ar tolerancijos ugdymo pavyzdį.

Tradiciškai karaimų tikybos buvo mokoma(si) mokyklose, veikusiose prie kenesų, ir tik labai trumpą laiką tarpukariu jos buvo siejamos su formaliu bendroju ugdymu. Tačiau dabarties Lietuvos Respublikos įstatymai užtikrina, kad tradicinių Lietuvoje pripažįstamų tikybų, šiuo atveju karaimų, lygimis teisėmis gali būti mokoma bendrojo lavinimo mokyklose parengus ugdymo programą. Taigi užtikrinant lygias galimybes mokytis tikybos, tikimasi, kad karaimų tikėjimas bus perduodamas jaunosioms kartoms ir neišnyks globaliame pasaulyje.

Karaimų tikybos programa parengta remiantis XIX a. pab. - XX a. pradžios karaimų tikybos vadovėliais ir maldaknygėmis, kurie yra pagrindiniai patikimos informacijos ir žinių apie karaimų tikėjimą šaltiniai. Šiuolaikinė globalaus XXI amžiaus situacija kelia naujus reikalavimus tikybos ugdymui. Jos nebeįmanoma nagrinėti ir mokytis kaip atskiro, uždaro ir tik karaimiška tema apsiribojančio reiškinio. Visos religinės tiesos siejasi su bendru pasaulio supratimu, kurio pasaulietiškumas ir materialumas šiandienos gyvenime yra smarkiai išreikšti. Todėl svarbu, kad vaikai ir jaunuoliai teisingai suprastų religinį požiūrį, būtiną siekiant puoselėti moralę ir tradicijas, kad jis būtų perteikiamas mokinių neatbaidant, kad leistų pajusti tokio pasaulio supratimo pozityvias puses. Siekiant šio tikslo, religinių tiesų mokoma ir jos interpretuojamos bendrame kitų disciplinų kontekste, taikant tarpdalykines sąsajas.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslas

– sudaryti galimybių mokiniui per ugdymo turinį įgyti kompetencijų, padedančių visapusiškai išskleisti karaimų tikėjimo dimensijas, pažinti save ir pasaulį pagal karaimiškos religinės bei tautinės tapatybės dėmenis, ugdyti karaimų moralės normomis grindžiamas vertybines nuostatas. Mokiniai rengiami tolesniam gyvenimui kaip visaverčiai, kitoms kultūroms tolerantiški ir išprusę, kūrybingi, socialiai atsakingi piliečiai.

2.2. Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami karaimų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Pažįsta karaimų religijos unikalumą ir jo išraiškas,
- (jei kitataučiai) suvokia karaimo tapatybės dėmenis ar (jei karaimai) suvokia savo kaip karaimo tapatybę,
- Ugdomi, pažįsta karaimų religiniu jausmu pagrįstas moralines nuostatas (sąžiningumas, teisingumas, pagarba kitam (ypač vyresniam));
- Ugdomi, pažįsta pradinius gebėjimus suprasti ir atlikti religinius ritualus.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai.

Siekdami karaimų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- pažįsta karaimų religijos ir tautos istoriją,
- ugdomi, supranta karaimų moralines nuostatas (Dešimt Dievo įsakymų), puoselėja gebėjimą jomis vadovautis kasdieniame gyvenime;
- suvokia liturginių ritualų prasmę bei paskirtį, tvarką, puoselėja gebėjimus tinkamai juose dalyvauti,

- ugdosi asmeninį santykį su Dievu.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
3.1.Pažinimo kompetencija	Karaimų tikybos dalyku ugdoma pažinimo kompetencija per gebėjimą pažinti save ir pasaulį ‚karaimų pasaulėžiūros akimis‘. Tai žinios apie karaimų tautą, istoriją, tikybos dogmas ir taisykles. Kritinis mąstymas ugdomas per moralinių nuostatų suvokimą ir savęs jų santykyje refleksiją, per įvairių istorinių teorijų analizę ir savos nuomonės formavimą
3.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Per karaimų tikybos dalyką mokiniai skatinami visapusiškai ir lanksčiai reflektuoti bei kūrybiškai taikyti ir turtinti/plėtoti asmenybėje slypinčius išteklius, tapti socialiai atsakingais šeimoje ir bendruomenėje, suvokti karaimiškų moralinių nuostatų esmę ir siekti jomis remiantis priimti sprendimus. Dalyko turinys organizuojamas taip, kad mokiniai galėtų ugdytis pagarbų elgesį su gamta bei suvokimą apie visos kūrinijos integralumą.
3.3.Kūrybiškumo kompetencija	Karaimų tikybos pamokose ugdomi mokinių gebėjimai generuoti kūrybines idėjas esamos informacijos pagrindu, ieškoti sprendimų, vertinti ir lyginti teorines bei kūrybines įvairių menų idėjas, įkūnijančias tradicinę karaimų pasaulėžiūrą, tyrinėti laisvos kūrybinės išraiškos ir dogmų santykį.
3.4.Pilietiškumo kompetencija	Karaimų tikybos pamokose daugiau dėmesio tenka pilietinio tapatumo, gyvenimo bendruomenėje, pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms komponentams. Ugdoma, jog mokinys savo veiksmais prisidėtų prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo, kartu suvokdamas, jos jis ir aplinka priklauso vienai neatsiejamai sistemai. Taip pat mokiniai skatinami suprasti kitokius galimus požiūrius į tuos pačius dalykus, reiškinius, į kitų religijų nuostatas, kitas tautas, demonstruoti empatiją ir toleranciją kitokiai nuomonei ir kitokiam požiūriui į gyvenimą. Motyvuojami suvokti ir išreikšti savo sąsajų su Lietuvos valstybe istoriją ir jų reikšmę.
3.5.Kultūrinė kompetencija	Karaimų tikybos programa ugdo kultūrinį karaimišką sąmoningumą, kuris grindžiamas žiniomis apie (savo) karaimų tautos ir kitų tikybų, tautų kultūros tradicijas. Pabrėžiama kultūrų ir tikėjimų įvairovė, ugdomas jų pažinimas ir supratimas, skatinantis toleranciją kitiems. Siekiama ugdyti plataus akiračio asmenybę, išmanančią karaimų kultūros šaknis, istoriją ir dabartį, gebanti deramai išreikšti savo kultūrinį sąmoningumą bei jį suvokti, įprasminti dabarties realijų ir kultūros reiškinių kontekste.

3.6.Komunikavimo kompetencija	Karaimų tikybos ugdymo programoje komunikavimo kompetencija ugdoma dviem kryptimis – tai, viena, gebėjimai suprasti žinias (asmenines patirtis) santykyje su Dievu, pastebėti, kad žinios ne būtinai yra tik apčiuopiamos, ir, antra, gebėjimai naudojantis įvairiomis priemonėmis perduoti įsisamonintas žinias.
-------------------------------	---

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto (ST) pažinimas	<ul style="list-style-type: none"> – (A.1) Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą – (A.2) Pažįsta metinių religinių švenčių siužetus – (A.3) Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	<ul style="list-style-type: none"> – (B.1) Analizuoja karaimų tautos ir tikėjimo santykį – (B.2) Atpažįsta Dievo buvimą – (B.3) Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su juo
4.3 (C) Bendruomenė ir liturgija	<ul style="list-style-type: none"> – (C.1) Suvokia liturgijos cikliškumą – (C.2) Per maldą bendrauja su Dievu – (C.3) Gerbia maldos namų šventumą
4.4 (D) Moralė/etika - žmogus ir pasaulis	<ul style="list-style-type: none"> – (D.1) Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje – (D.2) Gerbia religijų įvairovę – (D.3) Suvokia kūrinių integralumą.

5. Pasiekimų raida

1-2	3-4	5-6	7-8	9-10
A Šventojo Rašto (ST) pažinimas				
A.1 Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą				
A.1 Atpažįsta ST ir NT pasakojimus, jų esminius skirtumus, geba juos priskirti atitinkamoms konfesijoms, pavaizduoja mokytojo siūlomomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis.	A.1 Savarankiškai pasirinkdamas kalbines ir vizualias raiškos priemones paaiškina ir pristato tris ST dalis	A.1 Interpretuoja ST turinį, pasirinktinai perpasakoja porą siužetų iš Penkiaknygės ir Pranašų knygų.	A.1 Analizuoja, interpretuoja ir lygina ST tekstus trijose dalyse, cituoja kelias psalmes ir Patarlių knygą, nagrinėja ST užrašymo istoriją per masoretų darbą.	A.1 Analizuoja, interpretuoja ir lygina ST tekstus trijose dalyse, cituoja kelias psalmes, Giesmių giesmę ir Ekleziastą, įvertina masoretų darbą karaimų tikėjimo istorinėje perspektyvoje.
A.2 Pažįsta metinių religinių švenčių siužetus				
A.2 Atpažįsta ir pristato (pavaizduoja) kulinarinius <i>Tymbyl ir Aftalar chydžy</i> simbolius, apibūdina, kurios švenčių dalys pažymimos namie ir kenesoje.	A.2 Apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, pasakoja Biblinius <i>Tymbyl ir Aftalar chydžy</i> siužetus, jų pagrindu kuria nedidelius tekstus, įvardina krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu.	A.2 Nagrinėja karaimų religinį kalendorių ir jo užduotą ST ištraukų skaitymo ciklą; pasakoja Biblinius <i>Alačych chydžy, Bošatlych kiuniu, Esteros šventės</i> siužetus.	A.2 Nagrinėja ir paaiškina penkių pagrindinių metų švenčių siužetus, apibūdina šeštadienį ir kasdieną per religinės šventės prizmę.	A.2 Kelia klausimus siekdamas atrasti netiesiogines Biblijos tekstų ir pasakojimų prasmes.
A.3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes				

A.3 Įvardina pagrindinius Dekalogo paliepiamus, pagal juos sudaro gerų ir blogų veiksmų sąrašą	A.3 Skaito pilną Dekalogo tekstą, analizuoja dvi Įsakymų grupes ir jų atskleidžiamus žmogaus santykio su aplinka tipus	A.3 Interpretuoja pilną Dekalogo tekstą, analizuoja dvi Įsakymų grupes ir jų atskleidžiamus žmogaus santykio su aplinka tipus, paaiškina Dekalogą kaip Dievo ir žmonijos sąjungą	A.3 Išskiria bruožus, kurie nusako Dekalogo vietą karaimų tikėjime, kelia klausimus apie jų vietą asmeninėje patirtyje	A.3 Analizuoja Dešimt Dievo įsakymų kaip pranešimus, atpažįsta tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas jų komunikacines intencijas
B Tikėjimo turinio pažinimas				
B.1 Analizuoja karaimų tautos ir tikėjimo santykį				
B1 Apibūdina karaimų istoriją Lietuvoje (stambiais štrichais) ir būdingiausius tautos bruožus	B1 Apibūdina karaimų istoriją Lietuvoje (pilnai), pristato karaimų tikybos sistemoje vartojamas kalbas ir jų savybes, atpasakoja Serajos Šapšalo ir Simono Firkovičiaus gyvenimo kelius	B1 analizuoja ir interpretuoja teorijas apie karaimų tikėjimo pradžia, tikėjimo nuostatas, diskutuoja apie Ananiaszo Zajączkowskio veiklą ir darbus, apibūdina karaimų kaip etnokonfesinės grupės susiformavimą	B1 lygina etninį karaimų ir karaimų tikintįjį, aptaria Anano dogmą bei konservatyvumo apraiškas karaimų tikėjime, apibūdina Juzefo Lobanoso veiklą	B1 aptaria Lietuvos karaimų periodinės spaudos XIX-XX a. ypatybes, pristato iškilias karaimų kultūros asmenybes, paaiškina karaimų tikėjimo santykį su judaizmu ir islamu bei bendruomenės santykį su valstybe įvairiais istorijos tarpsniais
B.2 Atpažįsta Dievo buvimą				
B2 Apibūdina Dievo apraiškos formas ir Dievo pažinimo būdus	B2 Atpasakoja pasaulio sukūrimo istoriją, lygina Dievo atpildo situacijas iš asmeninės patirties,	B2 lygina ir analizuoja Dievo pykčio išraišką ST siužetuose, lygina Dievo atpildo situacijas iš	B2 Apibūdina Dievo savybes, kurių turi siekti žmogus, svarsto ir diskutuoja, kodėl žmogus	B2 paaiškina, kaip suprantama Mesijo sąvoka; interpretuoja garso ir muzikos vietą tikėjime

	diskutuoja apie nekūnišką Dievo prigimtį	asmeninės patirties, analizuoja žmogaus gyvybės ir mirties sampratą	atsakingas Dievui ir kaip atsiskleidžia požiūris į pomirtinį pasaulį	
B.3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su juo				
B3 Žino, kad pasaulis pažįstamas ne tik penkiais pojūčiais, bet ir tikėjimu. Suvokia ir pripažįsta savo unikalumą.	B3 Svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą. Nurodo ir kritiškai vertina netikėjimo priežastis.	B3 Paaškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus, nurodo tikėjimo reikšmę savo gyvenimą per asmeninio ritualo sukūrimą, paaškina nuodėmes ir atgailos sąvokas	B3 Prisimena Dievo meilės jam ženklus kaip atpildą, suvokia Dievo veikimą istoriniuose įvykiuose	B3 Vertina ir lygina tikėjimo vaidmenį savo/žmogaus gyvenime santykyje su protu ir randa tikėjimo pavyzdžių.
C Bendruomenė ir liturgija				
C.1 Suvokia liturgijos cikliškumą				
C1 Pavaizduoja laiko kartinimą kalendoriuje, prisimena pirmąsias dvi kalendorines šventes	C1 Atpažįsta mėnesio liturginį ciklą kalendoriuje per jaunatį ir liturgijos sąvoką	C1 paaškina karaimų kalendoriaus sudarymo principus, lygina jį su grigališku kalendoriumi, analizuoja pasninką kaip kalendorinę progą	C1 Tyrinėja savaitės bei dienos liturginius ciklus, paaškina šeštadienio šventę	C1 Analizuoja ir lygina metų, mėnesio, savaitės ir dienos liturginius ciklus, paaškina, kaip supranta cikliškumą
C.2 Per maldą bendrauja su Dievu				
C2 Įvardina maldos būdus, pakartoja karaimiškai <i>Tėve mūsų</i>	C2 lygina asmeninę ir bendruomeninę maldas, apibūdina jų savybes ir laiką	C2 lygina ir paaškina maldų dalis, tyrinėja (ir gieda) paraliturginę giesmę, apibūdina maldaknygių istoriją	C2 tyrinėja maldų dalis ir tekstus šeštadienio bei rytinėms ir vakarinėms pamaldoms; nagrinėja giedojimą pamaldose	C2 Tyrinėja savo mintis maldoje, lygina maldų tekstus iš maldaknygių, pasidalina grupėje savo improvizuotos maldos patirtimi
C.3 Gerbia maldos namų šventumą				

C3 Apibūdina kenesą kaip šventovę, išvardina, kuriose valstybėse jos veikia, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje	C3 paaiškina, kodėl kenesoje nustatytos atitinkamos elgesio taisyklės ir kokios, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje	C3 tyrinėja kenesos architektūrą ir dekorą, prisimena Felikso Maleckio darbus ir nuopelnus	C3 paaiškina, kaip kenesoje vyksta šeimos ritualai, apibūdina, kaip naudotis maldaknygėmis pamaldose	C3 lygina kenesos ir ne religinių erdvių skirtumus sukauptumo aspektu, pasidalina asmeninėmis refleksijomis apie dalyvavimą pamaldose
1-2	3-4	5-6	7-8	9-10
D. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis				
D.1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje				
D1 dalinasi mintimis apie šeimos ir bendruomenės sampratas	D1 pasakoja apie savo šeimos narių tautinę, religinę patirtį ir tapatumą, vertina ir suvokia DDI nuostatas apie pagarbą vyresniems	D1 vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, prisimena įdomius žmones iš savo šeimos, kuriais norėtų sekti ir kodėl	D1 Analizuoja tradicines šeimos, bendruomenės vertybes, apibūdina, ką reiškia būti karaimu bei buvimo bendruomenėje svarbą	D1 tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant istoriją, modeliuoja tolesnę karaimų tautos raidą Lietuvoje
D.2 Gerbia religijų įvairovę				
D2 Išvardina Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose, atkreipia dėmesį į vieno Dievo tikėjimo sistemas	D2 pažįsta esminius kitų religijų (judaizmo, krikščionybės, islamo) bruožus, išskiria (savo) karaimo ypatybes	D2 atpažįsta didžiąsias pasaulio religijas (mono ir politeistines) ir išvardina jų raiškos bruožus	D2 išvardina ir palygina karaimų bendruomenės pasaulyje įvairiais istorijos tarpsniais	D2 svarsto apie tikėjimą šiais laikais, diskutuoja apie (savo) santykį su tikėjimo tradicija globaliame pasaulyje, analizuoja ekumenizmą ir tarpreliginį dialogą
D.3 Suvokia kūrinių integralumą				
D3 Priima save ir gamtą, gamtos grožį kaip Dievo dovaną, žino kodėl svarbu ją saugoti.	D3 nusako karaimišką požiūrį į save, į aplinką, gamtą	D3 Nusako, koks yra karaimų santykis su gamta, kokie yra to šaltiniai, savo veiksmais prisideda prie	D3 Analizuoja ir vertina, kokie yra ir kokie gali būti veiksmai, siekiant išsaugoti karaimus kaip	D3 Tyrinėja ir diskutuoja apie globalizacijos keliamas problemas, ieško sprendimo būdų, renkasi

		darnios ekoloģinēs aplinkas kūrimo.	tautā ir kaip tikējimą ir taikant ekoloģijas bei darnaus vystymosi priemones	tarnavimo, ne viešpatavimo požiūri
--	--	--	---	---------------------------------------

6. Mokymosi turinys

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Ugdomos kompetencijos pažinti Šv.Raštą kaip daugelio konfesijų pagrindą, supažindinama, kokios tai konfesijos, kaip, koku būdu ir kodėl tas pats Šv.Raštas aktualus visiems; atkreipiamas dėmesys į tai, kad egzistuoja dvi Šv.Rašto dalys – Senasis ir Naujasis Testamentai. Religinių švenčių dalyje kalbama apie *Tymbyl chydžy* kulinarius simbolius, apie tai, kaip ši šventė švenčiama, kuri jos dalis vyksta namie, o kuri – kenesoje. Pažįstamos pagrindinės Dekalogo tiesos ir per jas formuluojami paliepipimai.

B Karaimų istorijos pažinimas. Kalbama apie karaimų tautos istoriją Lietuvoje nuo XIV a. per 5 pagrindines istorines datas (karaimų atsikėlimas į Lietuvą, Magdeburgo teisių bendruomenei suteikimas, maras Lietuvoje, įstatymo, reguliuojančio teisinę karaimų religinės bendruomenės padėtį, paskelbimas, Vilniaus kenesos restauravimas ir atšventinimas). Susipažįstamas su Vytauto Didžiojo role karaimų istorijoje. Per tai ugdomas santykis su Lietuvos valstybe ir patriotinės nuostatos. Mokomasi suvokti, jog viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra Dievo apraiškos formos, keliami klausimai, kaip aš tai suvokiu? Kaip pažįstu Dievą? Ugdomas svarbus suvokimas, jog aš – Dievo kūrinys. Pabrėžiami skirtumai tarp žinojimo ir tikėjimo.

C Pasirengimas liturgijai . Ugdomas suvokimas, jog šventės nėra atsitiktinis reikalas, o nustatomos pagal kalendorių ir jos kartojasi kasmet. Pabrėžiama, jog *Tymbyl chydžy* pirma metų ciklo šventė. Gilinamasi į maldos suvokimą, į būdus, kaip ji atliekama. Mokiniai supažindinami su kenesa, kuri karaimų kultūroje suvokiama ne vien kaip paprasti karaimų maldos namai, bet pirmiausia kaip šventovė, ir todėl pastatas yra skiriamas tik maldai. Paaiškinamas *kenesos* pavadinimas.

D Moralinės nuostatos. Per klausimus, kaip suprantu šeimą? kas man joje svarbu? Mokiniai ugdomi pratintis prie atsakomybės ir jos suvokimo. Ugdoma nuostata, jog tikėjimas – universalus dalykas. Nepaisant to, kad Dievas būna įvairiai vadinamas įvairiose tikybose (pateikiami pavyzdžiai), nuo to jo dieviškumas nemažėja. Dievas kūrėjas yra visos kūrinijos šaltinis, svarbu padėti mokiniui suvokti, kad aš, kaip žmogus žemėje, esu šios kūrinijos dalis, gyvenu gamtos apsuptyje ir ją saugau.

6.1.2. 2 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Ugdomos kompetencijos pažinti Senojo ir Naujojo Testamentų santykį, jų skirtumus. Religinių švenčių dalyje kalbama apie *Aftalar chydžy* kulinarius simbolius, apie tai, kaip ši šventė švenčiama namie ir kenesoje. Ugdomas pagrindinių Dekalogo tiesų supratimas, iš Dekalogo ateinantys paliepipimai pavaizduojami vizualiai (pvz. integruojant su dailės pamokom), mėginama per vaizdinius geriau suprasti, kas yra gerai ir kas yra blogai pasak Dekalogo.

B Karaimų istorijos pažinimas. Apibūdinama karaimų tauta, jos būdingiausi bruožai (gimtoji kalba, šeimos papročiai). Aptariama karaimų kitur pasaulyje geografija (kur ta tauta dar gyvena? Kokie bendruomenių skirtumai?). Ugdomas patriotinis santykis su Lietuvos valstybe. Mokomasi suvokti, jog viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra Dievo apraiškos formos, keliami klausimai, kaip aš

tai suvokiu? Kaip pažįstu Dievą? Ugdomas svarbus suvokimas, jog aš – Dievo kūrinys. Pabrėžiami skirtumai tarp žinojimo ir tikėjimo.

C Pasirengimas liturgijai. Ugdomas suvokimas, jog šventės nėra atsitiktinis reikalas, o nustatomos pagal kalendorių ir jos kartojasi kasmet, išsidėlioja laike pagal Biblinius siužetus. Pabrėžiama, jog *Aftalar chydžy* yra antra kalendoriaus šventė. Supažindinama, kaip nusiteikti maldai, mokomasi maldos *Tëve mūsų* (siekinys – išmokti ją karaimiškai), ji pristatoma kaip asmeninė malda ir kaip pradedanti bei užbaigianti pamaldas. Pabrėžiamas maldos kokybės principas. Supažindinama su Lietuvoje, Ukrainoje, Rusijoje veikiančiomis kenesomis; numatomas apsilankymas Vilniaus ar Trakų kenesose arba pristatomas virtualus jų turas.

D Moralinės nuostatos. Per klausimus, kaip suprantu bendruomenę (klasę, karaimų grupę)? Kas man tame svarbu? ir diskusijas jų tema, mokiniai ugdomi pratintis prie atsakomybės ir jos suvokimo. Analizuojamos sampratos vienas Dievas ir daug Dievų, bei faktas, jog egzistuoja įvairios sistemos/susitarimai/tikėjimai (kokius žinau?). Ugdomas suprantimas, kad visi esame skirtingi ir tame nėra nieko blogo. Ugdoma nuostata, jog tikėjimas – universalus dalykas. Nepaisant to, kad Dievas būna įvairiai vadinamas įvairiose tikybose (pateikiami pavyzdžiai), nuo to jo dieviškumas nemažėja. Dievas kūrėjas yra visos kūrinijos šaltinis, svarbu padėti mokiniui suvokti, kad aš, kaip žmogus žemėje, esu šios kūrinijos dalis, gyvenu gamtos apsuptyje ir ją saugau.

6.1.3. 3 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Supažindinama su trimis Senojo Testamento dalimis (išsiaiškinama, kokios jos, kas jas sudaro). Ugdomas supratimas apie karaimų religinio kalendoriaus formavimą per mėnulio jaunaties stebėjimą. Susipažįstama su *Tymbyl chydžy* šventės Bibliniu siužetu. Analizuojamas santykis su krikščionių, judėjų šventėmis panašiu metu. Aptariami pilni Dešimties Dievo įsakymų tekstai.

B Karaimų istorijos pažinimas. Plačiau supažindinama su karaimų tautos istorija Lietuvoje nuo XIV a., ugdomas patriotinis santykis su Lietuvos valstybe. Temų prasme dėmesys kreipiamas į XIX-XX a. Susipažįstama su Serajos Šapšalo (1873-1961) asmenybe. Aptariama Pasaulio sukūrimistorija - kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos. Diskutuojama apie Dievo atpildą už mano teisingą elgesį (pateikiama pavyzdžių). Analizuojamos tikėjimo ir netikėjimo priežastys.

C Pasirengimas liturgijai. Aptariama mėnulio jaunatis kaip kalendoriaus atskaitos taškas, kuris kas mėnesį pažymimas šventinėms pamaldom, tai sudaro mėnesio ciklą. Ugdomas suvokimas apie maldos pobūdį – asmeninė malda (vienumoje) ir bendruomeninė malda kenesoje (min 10 žmonių), skiriama daugiau dėmesio bendruomeninei maldao (aptariamoms pamaldoms, bendra jų tridalė struktūra). Prisimenama kenesa kaip šventovė – supažindinama su taisyklėmis, kaip joje elgtis įeinant, būnant, išeinant (apranga elgesys, nuostatos). Apsilankoma Vilniaus ar Trakų kenesose arba surengiamas virtualus turas.

D Moralinės nuostatos. Mokiniai skatinami suvokti, aptarti ir pristatyti savo šeimos narių tautinę, religinę patirtį ir tapatumą. Ugdoma tolerancija įvairovei. Susipažįstama su kitomis religijomis

(judaizmas, krikščionybė, islamas). Ugdoma tradicinė karaimiška nuostata, jog aš, sukurtas pagal Dievo pavidalą ir, kitaip nei gyvūnai, turėdamas man suteiktas protines ir dvasines galias, siekiu pažinti mane supantį pasaulį ir taip įgyti Jo savybių, kartu ir atsakomybės už gamtą.

6.1.4. 4 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Susipažįstama su trijų ST dalių skirtumais (siužetai, kalbos priemonės, tekstų struktūra, turinio pobūdis). Toliau nagrinėjamas karaimų religinis kalendorius, susipažįstama su *Aftalar chydzy* šventės bibliiniu siužetu. Analizuojamas santykis su krikščionių, judėjų šventėmis panašiu metu ugdant tolerantišką požiūrį į kitus. Dirbama su pilnais Dešimties Dievo įsakymų tekstais, analizuojamas jų suskirstymas į dvi dalis – santykis su Dievu ir santykis su kitais bei savimi. Mokomasi suorasti, kaip šis dalinimas pasireiškia.

B Karaimų istorijos pažinimas. Aptariamos karaimų tikybos sistemoje vartojamos kalbos, jų santykis, dėmesys skiriamas pabrėžti, kuo svarbi Biblinė hebrajų kalba, kaip atsiranda šio teksto šventumas. Susipažįstama su Simono Firkovičiaus asmenybe ir veikla (1891-1982). Ugdomas suvokimas, jog Dievas yra, bet Jo negalima pavaizduoti, apčiuopti ir Jo vardas garsiai netiriamas, aptariamas karaimų tikybos požiūris į tai. Analizuojama Dievo atpildo už mano gailėstingumą samprata ir jos pavyzdžiai bei tikėjimo ir netikėjimo priežastys.

C Pasirengimas liturgijai. Aptariama karaimų kalendoriaus sandara, mėnesių skaičius metuose, keliamųjų metų samprata. Analizuojama, kas yra liturgija. Susipažįstama su maldos pobūdžiu – galima asmeninė malda (vienumoje) ir bendruomeninė malda kenesoje (min 10 žmonių), dėmesys daugiau skiriamas asmeninei maldai, kuri gali būti skaitoma prieš ir po mokslų, valgio, prieš miegą ir kitomis progomis. Pristatoma kenesos kaip šventovės samprata karaimų tikyboje, supažindinama su elgesio kenesoje ypatybėmis, aptariama, kodėl vyrai ir moterys meldžiasi atskirai.

D Moralinės nuostatos. Pristatomos Dekalogo nuostatos apie pagarbą vyresniems. Susipažįstama su kitomis religijomis (judaizmas, krikščionybė, islamas). Analizuojama samprata „aš esu karaimas“. Ugdoma tradicinė karaimiška nuostata, jog aš, sukurtas pagal Dievo pavidalą ir, kitaip nei gyvūnai, turėdamas man suteiktas protines ir dvasines galias, siekiu pažinti mane supantį pasaulį ir taip įgyti Jo savybių, kartu ir atsakomybės už gamtą.

6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasėms

6.2.1. 5 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Analizuojamas ST knygų turinys, skaitomi jų tekstai, perpasakojimas jų turinys, dėmesys skiriamas Penkiaknygei. Įtvirtinamas supratimas apie karaimų religinį kalendorių, kalbama apie ST ištraukų skaitymo ciklą. Religinių švenčių dalyje analizuojamas *Alačych chydzy* šventės siužetas. Skaitomas pilnas Dekalogo tekstas, ugdomas supratimas apie jų suskirstymą į dvi dalis – svarbu suvokti santykį su Dievu ir santykį su kitais bei savimi. Dekalogas pristatomas kaip Dievo ir žmonijos sąjunga.

B Karaimų istorijos pažinimas. Aptariama karaimų tikėjimo pradžia (VIII a.), teorijos apie ankstesnius laikus. Pristatomos pagrindinės tikėjimo nuostatos (ir analogijos principas). Susipažįstama su Ananiaszo

Zajęczkowskio (1903-1970) asmenybe ir veikla. Ugdomas suvokimas apie Dievo pykčio išraišką ST, kartu ir apie Dievo atpildą už mano kantrybę (su pavyzdžiais iš asmeninės patirties). Apmąstomas santykis tarp Dievo ir žmogaus, aptariamos asmeninio religinio ritualo galimybės.

C Pasirengimas liturgijai. Susipažinimas su karaimų kalendoriaus sudarymo principais, Kokizovų gimine, aptariamas ryšys su Grigališku kalendorium. Aptariamos maldų dalys – šlovinimas, dėkojimas, maldavimas/prašymas. Pristatomos paraliturginės giesmės (integracija su muzika). Susipažinama su kenesa kaip šventove – analizuojama jos architektūra ir dekoras, daugiau gilinamasi į Trakų kenesos ypatybes.

D Moralinės nuostatos. Tradicinio požiūrio pagrindu ugdomas supratimas apie vyro ir moters rolę šeimoje, ji išskleidžiama per papročius, per pavyzdžius iš karaimų poezijos. Susipažinama su Didžiosiomis pasaulio religijomis (mono ir politeistinėmis), ugdoma tolerancija ir pakantumas kitokiems. Aptariama karaimų Kryme bendruomenė ir jos paveldas - kapinės ‚Balta tijmez‘ bei per tai išreiškiamą karaimų santykį su medžiais (gamta).

6.2.2. 6 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. ST knygų turinys, tekstų skaitymas, perpasakojimas (dėmesys Pranašų knygoms); karaimų religinis kalendorius, *Bošatlych kiuniu*, *Esteros šventė*; Skaitomas pilnas Dekalogo tekstas, ugdomas supratimas apie jų suskirstymą į dvi dalis – svarbu suvokti santykį su Dievu ir santykį su kitais bei savimi. Dekalogas pristatomas kaip Dievo ir žmonijos sąjunga.

B Karaimų istorijos pažinimas. Pristatomas karaimų kaip etnokonfesinės grupės susiformavimas, Chazarų kaganato istoriniai saitai su karaimais. Analizuojami karaimų šeimos papročiai (dėmesys – vestuvėms), aptariama žmogaus gyvybės ir mirties samprata, žmogaus sielos ir kūno santykis. Svarstomos nuodėmės ir atgailos sampratos, aptariamas prašymas atleisti (asmeninis ir bendruomeninis).

C Pasirengimas liturgijai. Cikliškumo supratimas per pasninkus kaip kalendorines progas, aptariamas pasninkų ciklas per metus. Ugdomas maldų rūšių supratimas – šlovinimas, dėkojimas, maldavimas/prašymas. Analizuojamos paraliturginės giesmės (integracija su muzika), maldaknygės. Susipažinama su Vilniaus kenesos istorija, su Felikso Maleckio (1854-1928) asmenybe ir veikla.

D Moralinės nuostatos. Diskutuojama, kokių įdomių žmonių būta kiekvieno šeimoje, skatinama nusakyti, kuo iš savo giminių mokėsi norėtų sekti ir kodėl. Susipažinama su Didžiųjų pasaulio religijų raiška. Analizuojamas karaimų santykis su gamta, ateinantis iš tiurkiškų gentinių šaknų per religijos terminiją (Tengri), per karaimišką poeziją.

6.2.3. 7 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Ugdomas gebėjimas cituoti ST knygų turinį, šiame lygyje dėmesį skiriant psalmėms, tekstai analizuojami, interpretuojami. Pasitelkiami penkių pagrindinių metinių švenčių siužetai. Religinio kalendoriaus kontekste susipažinama su šeštadieniu kaip religine švente. Permažstoma Dekalogo vieta karaimų tikėjime, kodėl ir kaip tai pasireiškia.

B Karaimų istorijos pažinimas. Koncentruojamasi į etninio karaimo ir karaima tikinčiojo sampratą, jų santykį, analizuojama sąvoka „mes“ ST, ugdomas kultūrinis ir analitinis šios sąvokos supratimas santykiuose su pačiu savimi. Susipažinama su Juzefo Lobanoso (1878-1947) asmenybe ir veikla. Keliami klausimai ir diskutuojama temomis - kokias Dievo savybes turi įkūnyti žmogus? kodėl žmogus atsakingas Dievui? Dievo atpildas už meilę Jam ir už sekimą Jo priesakais. Suprantama sąvoka Dievas - istorijos Viešpats.

C Pasirengimas liturgijai. Dėmesys skiriamas šeštadieniui kaip savaitės atskaitos taškui, tai savaitės ciklas. Mokomasi savaitės dienų pavadinimų karaimų kalba. Ugdomas supratimas apie maldų rūšis, ypač šeštadienio pamaldų kontekste, šių pamaldų laikas, būdingi tekstai, psalmių naudojimas. Susipažinama su kenesa kaip šventove per šeimos apeigas (vaiko gimimas, vestuvės, laidotuvės).

D Moralinės nuostatos. Ugdomos esminės šeimos vertybės, susipažinama su jomis, analizuojama, ką reiškia jomis sekti, ką reiškia būti karaimu. Mokomasi apie karaimų bendruomenes pasaulyje (iki viduramžių). Svarstomi modernaus pasaulio iššūkiai, ypač darnaus vystymosi kontekste, pabrėžiama (ir analizuojama kodėl), kad karaimai, norėdami išsaugoti save kaip tautą ir savo tikėjimą, siekia eiti ekologijos ir darnaus vystymosi keliu.

6.2.4. 8 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Ugdomas gebėjimas skaityti ir cituoti ST knygų turinį, dėmesys skiriamas psalmėms, Patalių knygai. Tekstai analizuojami, interpretuojami. Susipažinama su ST užrašymo istorija. Susipažinama su masoretai ir jų veikla. Religinio kalendoriaus kontekste skaitomi ir interpretuojami penkių pagrindinių metinių švenčių siužetai. Ugdomas supratimas, kad ir kiekviena diena yra atitinkama religinės šventės proga. Skatinama suprasti, koks yra kiekvieno mokinio asmeninių nuostatų ir Dekalogo santykis.

B Karaimų istorijos pažinimas. Susipažinama su karaimų tikėjimo kodifikatoriaus Anano dogma „Skaitykite patys ir nepasikliaukite autoritetais“. Mokomasi, koks yra tradicinis konservatyvus karaimų požiūris į ST tekstą, kaip ir kodėl griežtai laikomasi tradicijų. Atskirai analizuojama karaimų tikybos nuostata, pagal kurią į karaimų tikėjimą nepriimama. Mokomasi karaimų religijos požiūrio į pomirtinį pasaulį. Paskutinio teismo samprata, Dievo atpildas už meilę Jam ir už sekimą Jo priesakais. Suprantama sąvoka Dievas - istorijos Viešpats.

C Pasirengimas liturgijai. Analizuojamas saulės patekėjimas ir nusileidimas kaip dienos ribiniai momentai (paaiškinama, kodėl ir iš kur toks supratimas yra). Suvokiamas dar vienas - dienos ciklas. Mokomasi maldų rūšių, rytinių ir vakarinių maldų (bendruomeninių ir asmeninių) kontekste. Mokomasi apie giedojimą pamaldose, integracija su muzikos dalyku. Lyginama su Grigališkojo choralo samprata liturgijoje. Kenesa analizuojama kaip šventovė per pamaldų eigą, per naudojimąsi maldaknygėmis.

D Moralinės nuostatos. Siekiama suvokti, kuo svarbus, naudingas buvimas bendruomenėje? Aptariamos tradicinės karaimų bendruomenės vertybės, pagalba silpnesniems. Susipažinama su karaimų bendruomenėmis pasaulyje (iki dabarties). Svarstomi modernaus pasaulio iššūkiai, ypač darnaus

vystymosi kontekste, pabrėžiama (ir analizuojama kodėl), kad karaimai, norėdami išsaugoti save kaip tautą ir savo tikėjimą, siekia eiti ekologijos ir darnaus vystymosi keliu.

6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

6.3.1. 9 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Susipažįstama su ST knygų turiniu ir daugiasluoksniomis jo prasmėmis (dėmesys skiriamas psalmėms, Giesmių giesmei), toliau analizuojami ir interpretuojami ST tekstai. Susipažįstama su masoretų darbu karaimų tikėjimo istorinėje perspektyvoje. Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip komunikuojantys pranešimai.

B Karaimų istorijos pažinimas. Susipažįstama su Lietuvos karaimų periodine spauda XIX-XX a. ir joje atspindėta karaimų istorija. Analizuojamas karaimų tikėjimo santykis su judaizmu, islamu, krikščionybe. Kalbama apie karaimų tikybos nuostatas apie Mesiją. Diskutuojama proto ir tikėjimo priešpastatymo klausimais bei apie tikėjimo reikšmingumą.

C Pasirengimas liturgijai. Apžvelgiama religinių progų visuma per visus ciklus, svarstoma, ką man tai duoda, kaip aš pajaučiu cikliškumą. Reflektuojamas kokybės principas maldoje. Analizuojami maldaknygių tekstai – jie gali būti autoriai ar Biblijos citatos). Gilinama pažintis su paraliturginiu ir liturginiu giedojimu (integracija su muzikos dalyku). Ugdomas supratimas apie improvizuotą maldą. Apmąstoma kenesa kaip šventovė, suteikianti sukauptumo bendruomeninei maldai, reflektuojama asmeninė patirtis dalyvaujant pamaldose.

D Moralinės nuostatos. Svarstoma, kas yra veikla bendruomenės labui, kaip pavieniai žmonės prisideda kuriant istoriją? Analizuojamas tikėjimas šiais laikais, žmogus, ieškantis Dievo. Diskutuojama, koks gali būti (yra) mano santykis su tikėjimo tradicija moderniam globaliam pasaulyje, aptariamoms bendražmogiškos temos (ne viešpatauti, o tarnauti, vienas pasaulis - viena žmonija).

6.3.2 10 klasė

A Bendras karaimų religijos supratimas. Susipažįstama su ST knygų turiniu ir daugiasluoksniomis jo prasmėmis (dėmesys skiriamas psalmėms, Ekleziastui), analizuojami ir interpretuojami pasirinkti tekstai. Toliau gilinamasi į masoretų darbo karaimų tikėjimo istorinėje perspektyvoje ypatybes. Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip skatinantys mąstyti, kelti klausimus (kokius? Kaip? Per ką?).

B Karaimų istorijos pažinimas. Susipažįstama su iškilomis karaimų asmenybėmis, poetais, dvasininkais, Svarstomas karaimų bendruomenės santykis su valstybe (LDK, Rusija, Lenkija, Lietuva). Reflektuojamas garso ir muzikos santykis – kaip Dievo išraiškos forma? Diskutuojama proto ir tikėjimo priešpastatymo klausimais bei apie tikėjimo reikšmingumą.

C Pasirengimas liturgijai. Apžvelgiama religinių progų visuma per visus ciklus, svarstoma, ką man tai duoda, kaip aš pajaučiu cikliškumą. Analizuojamas kokybės principas maldoje. Analizuojami maldaknygių tekstai – jie gali būti autoriai ir Biblijos citatos. Tęsiama pažintis su paraliturginiu ir liturginiu giedojimu (integracija su muzikos dalyku, galima palyginimas su Grigališkuoju choralu). Svarstoma, kaip galėtų pasireikšti improvizuota malda. Apmąstoma kenesa kaip šventovė, suteikianti sukauptumo bendruomeninei maldai, reflektuojama asmeninė patirtis dalyvaujant pamaldose.

D Moralinės nuostatos. Diskutuojama klausimais kaip įsivaizduoju savo tolesnį gyvenimą bendruomenėje? kaip įsivaizduoju savo tautos istoriją ateityje? Aptariami bendrystės keliai: ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas, svarstomos bendražmogiškos temos (ne viešpatauti, o tarnauti, vienas pasaulis - viena žmonija).

8. Pasiekimų vertinimas

9. Pasiekimų lygių požymiai

JUDĖJŲ TIKYBA

1. Paskirtis

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslas

Siekama, kad etikos pamokose mokiniai turėtų sąlygas:

- Susipažinti su baziniais judaizmo principais, kultūra, religinėmis, istorinėmis, kalendorinėmis šventėmis, ritualais, pagrindinėmis tikėjimo doktrinomis, žydų moralės normomis.
- Ugdytis toleranciją kitų tikėjimų žmonėms.

2.2. Uždaviniai

2.2.1 Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Susipažįsta su pagrindinėmis tradicinėmis žydų šventėmis, valgiais, apeigomis,
- Mokosi tradicinių žydiškų dainų hebrajų ir jidiš kalbomis.
- Susipažįsta su pagrindiniais judaizmo simboliais.
- Susipažįsta su pagrindinėmis judaizmo moralės normomis (Cdaka, dešimt Dievo įsakymų).

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Susipažįsta su pagrindiniais gyvenimo ciklo ritualais, šeimos ir bendruomenės šventėmis.
- Susipažįsta su žydų maldos namais, tyrinėja skirtumus tarp sinagogos ir kitų tikėjimų maldos namų.
- Nagrinėja skirtumus tarp Tanacho, Talmudo, Biblijos, Šventojo rašto.
- Suvokia pagrindinius judaizmo etikos principus.
- Tyrinėja žydų tautos istorijos laikotarpius bei Seniausiųjų laikų ir Viduramžių istoriją.